СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 24-го КВІТНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 24, 1987 No. 77. VOL. XCIV.

ВЛАДИКА ЛОСТЕН ПОСВЯТИТЬ ПОГРУДДЯ ПАТРІЯРХА НА СОЮЗІВЦІ

Джерзі Сиclient, Н. Дж. — Як уже інформовано в неділю, 21-го червня ц.р. плянується на оселі Українського Народного Союзу величавий фестиваль з нагоди Дня Батька, який поєднаний із торжественним посвяченням пам'ятника-погруддя св. п. Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого.

Посвячення завершить Владика Василь Лостен в сослуженні місцевого пароха та інших священиків.

Торжество заплановане на неділю, 21-го червня ц.р., на годину 2-гу по полудні, після ранніх Служб Божих і обіду.

День Батька є традиційним Союзовим святом і цього року як і у минулих заповідається численний приїзд членів Відділів УНС із східнього побережжя країни.

Після посвячення пам'ятника буде концерт у великій залі „Веселки", в якому візьме участь хор „Думка", сопрано Лариса Магун-Гурин і танцювальний ансамбль „Дунай" із Канади.

Конґресмен Дж. Говард сповнив прохання українки

Вашінґтон. — Конґресмен Джеймс Говард, демократ з Ню Джерзі, відвідував недавно Совєтський Союз з групою 20-ох американських законодавців під проводом спікера Палати Репрезентантів Джіма Райта з Тексасу. Він розповів кореспондентові нюаркської газети „Стар Леджер" Скотові Оррові про своє враження з перебування у цій, як він каже загадковій країні і його думки газета надрукувала у числі з 22-го квітня цього року.

Користуючи з нагоди зустічей з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Горбачовим й іншими совєтськими керівниками, конґресмен Дж. Говард сповнив також прохання українки Марії Рудницької, щоб совєтський уряд дозволив її 78-річному братові Володимирові Соколові виїхати на Захід, щоб вони, на схилі життя могли натішитьсь одно одним. Правда, нюджерзький конгресмен не отримав безпосередньої позитивної відповіді, але совєтські речники пообіцяли перевірити цю справу.

Крім згаданої справи конґресмен Дж. Говард цікаво розказує про саму країну, тобто про Совєтський Союз і дещо змінні обставини життя та полегшення режиму, принаймні на зовні. „Уявіть собі, що совєтські керівники погодилися, щоб група американських законодавців поїхала в околиці Чорнобиля, де рік тому трапилася катастрофа на енерґетичній станції, а радіяція, яка вихопилася із четвертого бльоку нуклеарного реактора спричинила чимало шкід на десятиріччя, а може й на довше. Колись така поїздка була неможлива, бо за чужинцями слідкували аґенти КҐБ навіть, як вони покидали свою готелеву кімнату. Крім того він звернув увагу, що М. Горбачов і його найближчі співробітники є готові говорити про всі справи, хоч тут і там вони все ще критикують політику ЗСА. Деякі особи з дипломатичного корпусу в Москві кажуть, що Горбачов, або провалиться, або довго рядитиме Совєтським Союзом.

Клівленд пам'ятає про Чорнобиль

Клівленд. — Старанням членів ТУСМ і Українських Злучених Організацій, громадянство Великого Клівленду вшанує жертви нуклеарного вибуху в Чорнобилі меморіяльним зібранням у п'ятницю 1-го травня, о год. 5:30 по полудні, у сквері Клівленду. Духовенство православного і католицького віроісповідувань відправить Панахиду, а в програмі після неї сподівані виступи посадника міста Джорджа Войновича, конґресмена Е. Фіґена та інших. Потім студенти почнуть там голодівку, що триватиме повну добу, щоб привернути увагу мешканців на наслідки радіяції в Україні.

СУД В ЄРУСАЛИМІ ПРИЙНЯВ ВИКАЗКУ З ТРАВНІКІВ ДО ДОКУМЕНТАЦІЇ

„НЕ ВСЕ, ЩО КҐБ ПРОДУКУЄ МУСИТЬ БУТИ ФАЛЬШИВКОЮ", — СКАЗАВ СУДДЯ З. ТАЛЬ

Єрусалим, Ізраїль (АН-ЧЕЙН, тел.). — Тричленний суд тут на процесі Івана Дем'янюка, всупереч ним раніше встановленим правилам і процедурам, прийняв мниму виказку з Травніків, як автентичний документ, хоч залишив обороні двері відкритими контрарґументацією встановити, що це фальшивий документ.

У гострому контрасті до своєї поведінки у вівторок, 21-го квітня, у середу, 22-го квітня, судді пішли на повну співпрацю з прокуратурою, відкидаючи раціональні арґументи оборонця Йорама Шефтеля, при тому тричі відкликаючись на причти з Біблії. Суддя Зві Таль пішов так далеко, що заявив, що не все, що КҐБ продукує мусить бути фальшивкою.

Другий день процесу після перерви почався коротким свідчення ізраїльського спеціяліста від документів, Амнона Бецалелі, а відтак його перепитуванням оборонцем Джаном Ґіллем.

Під час перепитування встановлено ще раз, що підпис І. Дем'янюка на виказці — сумнівний, що колір очей інакший, поданий ріст інакший, знімка була наново приклеєна, рамці знімки не є оригінальні, а підроблені, нема дати видачі виказки, нема дати знайдення, нема архіву, в якому вона переховувалась, печатки на знімці не сходяться, нема дати відрекомендування до Треблінки, а крім того, як пізніше заявив Йорам Шефтель, матері І. Дем'янюка уряд СССР довгі роки платив пенсію за сина, який, думали, загинув під час Другої світової війни, цілий час, нібито, маючи його виказку. Крім того, Бецалелі висунув здогад, що підпис Штрайбеля був зроблений на блянку, тобто перед виповненням виказки.

Не зважаючи на ці та інші сумнівні аспекти виказки, про які говоритиме в подробицях оборона, судді прийняли її в документацію на пропозицію прокуратора Міхаеля Шакеда і на підставі свідчень тільки одного спеціяліста.

Й. Шефтель пригадав суддям, що вони раніше встановили, що евіденція мусить мати подані джерела, дати, архіви тощо, а ця виказка появилась тут „з неба", бо нема тут Армандa Гаммера, нема представника СССР (як це було в ЗСА коли копію виказки передав прокуратурі представник совєтської амбасади). Він пригадав їм їхнє рішення, що навіть книжка не може бути евіденцією, коли нема тут її автора.

Але головний суддя Дов Левін, всупереч своїй дотеперішній позі об'єктивного судді, вдався до несерйозної арґументації, відкликаючись на причти з Біблії, що ось буцімто, ходить праведна людина в полі і знаходить документ, то чому ж його не розглянути. Чи, скажім, є велика буря, віє вітер, що називається „Гаммер", який привіяв документ, — чому ж його не взяти до уваги.

Й. Шефтель арґументував, що в обличчі суддями встановлених правил і процедур причти тут ні при чому, бо ситуація зовсім відмінна від біблійної. А крім того, КҐБ і його попередники в СССР відомі із своїх фальшивок і дезінформації. І тут судді Левін і Таль сказали, що не все, що КҐБ чи НКВД продукує, мусить бути фальшивкою.

Поспіх, наполегливість, своєрідна театральність та нехтування своїх власних рішень зробили враження, що судді заздалегідь рішили прийняти в документацію виказку, що не свідчить добре про їхню об'єктивність.

У кінцевому рішенні судді ствердили, що це оригінальний документ і публічний, але оборона може це оспорювати доказовим матеріялом і своєю експертизою, а тоді суд встановить вагомість документу.

Українські студенти забезпечують студії українознавства

Дітройт (В.Баран). — У вівторок, 14-го квітня, відбулася на Вейнському університеті в Дітройті дуже цікава подія. Українські студенти передали президентові цього університету суму 500 дол. в цілі продовжування українознавчих студій на цьому університеті.

Вітаючи президента д-ра Адамані, деканів Тейлора, Джефферсона, Олівера, голову слов'янського відділу, відомого приятеля українців д-ра Корлеса, як також численних представників української громади з о. ігуменом Вернардом Панчуком на чолі, мгр Віра Андрушків, теперішній керівник цих курсів, підкреслила цю корисну і похвальну ініціятиву Клюбу Українських Студентів, як доказ їх зрозуміння потреби і вартости українських студій. Вони вже існують 30 років, їх першим керівником був д-р Михайло Цап.

Тепер програма включає чотири курси — три української мови, один літератури. Крім цього є т.зв. індивідуальні студії з літератури. Це є рівночасно успішний і цінний засіб популяризації українського імени серед академічної молоді. Мгр Андрушків звернула увагу на зміну наставлення університетських властей до справи навчання чужих мов. Відомі є випадки міжнародних компромітацій американських високо поставлених осіб з браку знання чужих мов. Для українців ці студії тим більше потрібні, коли взяти під увагу що діється з українською мовою в Україні.

Мгр Андрушків згадала також свою попередницю, проф. Ларису Приходько, яка через 20 років провадила це навчання.

Роман Несторович, голова УСК подякував всім за присутність та вручив президентові університету чек на згадану суму. А що це був час надходячих Великодніх Свят, студентка Богданна Кальба вручила президентові, деканам та голові слов'янського відділу, українські писанки.

Д-р Адамані, дякуючи за цю поміч для університету, заявив, що на 14 етнічних груп студентів, українці є перші, які виявили таку ініціятиву. Виявом потреби навчання чужих мов є постанова університету, що від наступного шкільного року кожний студент буде зобов'язаний вивчати одну чужу мову.

Не забули студенти також за проф. Приходько. В її неприсутносі студенти Андрей Томків та Орест Совірка вручили її синові, д-рові Андрієві Приходько, почесну грамоту.

Вейнський стейтовий університет пишається тим, що етнічні групи мали можливість влаштувати одну кімнату у своєму народно-

(Закінчення на стор. 6)

Совєтсько-китайські переговори не мали жадних результатів

Москва. — Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило про закінчення чергової рунди переговорів між представниками Совєтського Союзу і Китайської Народної Республіки, метою яких були наближення співпраці в багатьох ділянках життя, зокрема культурній, торговельній, науковій та інших.

Розмови, як інформує ТАСС, велися в дружній атмосфері і голови делеґацій, китаєць Ґвіян Ґвічен і росіянин Ігор А. Рогачов визначили навіть дату чергової зустрічі на жовтень цього року у Пекіні.

Не зважаючи на обопільну „дружність" обидвом сторонам не вдалося розв'язати трьох основних справ, які стоять на перешкоді наближення, а саме виведення з Афганістану совєтського окупаційного війська, закінчення окупації Камбоджі в'єтнамським комуністичним режимом і надання для Монголії повної суверенности, включаючи також виведення совєтських військових ґарнізонів з тієї республіки.

Керівники КНР вимагають розв'язки цих трьох проблем, без яких на їхню думку, не може бути жадного договорення. Совєтські представники заявили, що вони вже зайняли до згадуваних справ своє становище і готові говорити про ці проблеми, якщо тільки вони (проблеми) лежатимуть у сфері їхніх компетенцій. Потім вони пригадали китайцям, що про справу Афганістану повинен говорити „уряд" в Кабулю, а про виведення в'єтнамського війська з Камбоджі уряди в Ганою і Пном Пені.

Поінформовані політичні спостерігачі кажуть, що генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов поставив собі за ціль довести до замирення СССР з КНР і тому самі переговори в цій справі набрали цілком іншого, більш позитивного характеру.

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА КІЛЬКАКРАТНУ пересторогу Уряду ЗСА, частина американських робітників, зокрема інженерів та інших спеціялістів від оливної продукції, все ще живуть і працюють в Лівії. Американські кореспонденти інформують, що деякі американські громадяни сидять в Лівії на високих, добре платних посадах у пишних кабінетах з портретом диктатора Лівії полковника Муаммара Каддафі і їм це цілком не перешкоджає. „Лівійці потребують нас", — заявив один з таких „бизнесменів", — і ця країна є добрим місцем для розгортання торгівлі". Інший американський пристосуванець заявив, що Уряд ЗСА не повинен вмішуватись до приватних справ своїх громадян. „Ми полюбили цю країну, у якій майже немає злочинства, ніхто навіть не замикає дверей від приватних будинків, немає перекупства торгівлі наркотиками, масових вбивств на вулицях великих міст і Лівія є під кожним оглядом безпечною для життя країною".

ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ сімох европейських країн, членів Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) приготовляються до великих маневрів в Туреччині, які відбудуться там в червні цього року. Завданням маневрів, які проходитимуть під назвою „Аврора Експресс" є встановити здібність військових частин НАТО розгорнути у скорому часі оборонну лінію проти „ворога" і блискавично захопити частину його опірних пунктів при допомозі летунства, зокрема гелікоптерів і десантних частин. Головна квартира НАТО повідомила країни Варшавського Пакту, а зокрема Совєтський Союз, про заплянoвані маневри. Туреччина, як відомо, є безпосереднім сусідом СССР і відгук маневрів можна буде чути на території Совєтського Союзу.

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ, правдоподібно чорні революціонери, які ведуть боротьбу проти уряду білої меншости в Південно-Африканській Республіці, вкинули ґранату в гущу поліціянтів і кадетів поліційної школи, які брали участь у параді в місцевості Совето. У наслідок вибуху ґранати один поліціянт загинув, а 64 були поранені, шість з них дуже серйозно. Поліційні речники заявили, що атаку перевели чорні перед травневими виборами у яких беруть участь тільки білі мешканці ПАР.

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА ЗНАЛА ПРО ПІДСЛУХИ КҐБ

Вашінґтон. — Агентство Ассошієйтед Пресс інформує, на підставі розмови з Робертом Е. Дембом, асистентом державного секретаря для справ безпеки дипломатів і дипломатичних станиць у світі, що американське Центральне Розвідче Управління (Сі-Ай-Ей) знало, починаючи від 1979 року, що КҐБ за посередництвом своїх агентів, зокрема спритних „дівчат з КҐБ", почав закладати підслухові апарати у старому будинку амбасади З'єднаних Стейтів Америки і у новому комплексі, будова якого тоді почалася, але керівники Сі-Ай-Ей були переконані, що їм вдасться модерною апаратурою знищити, зглядно зневтралізувати „вуха" КҐБ без великого розголосу.

Р. Лемб заявив членам підкомітету Палати Репрезентантів, що керівники Сі-Ай-Ей своєчасно повідомили Державний департамент про шпигунську активність КҐБ у старому і новому будинках амбасади ЗСА в Москві і на одному із засідань було вирішено вислати до Москви спеціялістів з тієї ділянки, які мали перевірити чи треба з цього приводу піднімати тривогу і тим самим псувати дипломатичні відносини ЗСА з СССР, чи можна потихенько знищити заходи КҐБ і тим самим дати їм до зрозуміння, що ЗСА знають про їхні підступні діла. Одного мабуть не знали у Вашінґтоні, що великий комплекс будинків, який охоплював бюра амбасади, помешкання для амбасадора, вищих дипломатів, охоронної служби тощо, вже був так пересяклий підслуховими модерними апаратами, дослівно натиканими у кожному предметі, що викінчення комплексу було б зайвим викиненням гроша і тому треба було з тією справою вийти на зовні.

Коли додатково стало відомим, що у шпигунську аферу КҐБ замішані також морські піхотинці, ті, які мали охороняти американську суверенну територію, якою являються амбасади, президент Роналд Реґен, а за ним вже також державний секретар Джордж Шулц але в значно легшій формі, почали критикувати совєтську шпигунську активність і домагатися звороту коштів за недокінчений комплекс будинків, погрожуючи навіть совєтам заблькуванням їхнього комплексу у Вашінґтоні, якщо ця справа не буде полагоджена.

Сталось однак диво, — кажуть політичні спостерігачі, — які слідкували за розвитком тієї справи. Вміжчасі генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов вийшов з пропозицією підписання договору про відтягнення ракет середнього засягу з Европи, а Вашінґтон заповів поїздку Дж. Шулца до Москви. Що говорилось за кулісами, чи зглядно кремлівськими мурами, мабуть тяжко буде довідатись пересічному американцеві. Але справа шпигунства і шпигунських апаратів дуже притихла, а в деяких випадках мається враження, що вона взагалі не існувала. Вже сьогодні не говориться про зірвання недокінченого комплексу, який досі коштував 23 мільйони долярів, а радше побудови окремого будинку для секретних розмов і переховування цінних матеріялів.

Якою ціною Москві і Вашінґтонові вдалося притишити хвилю загального обурення з приводу шпигунства КҐБ, — запитують політичні коментатори, які переконані, що Адміністрація Р. Реґена готова тепер на всякі компроміси, аби тільки рятувати свій престиж і престиж Республіканської партії перед президентськими виборами в 1988 році.

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОРИ ВЕРМОНТУ і Західньої Вірджінії підписали закони про введення на дорогах їх стейтів нової межі швидкости — 65 миль на годину. Це зроблено на підставі закону, прийнятого Конґресом 2-го квітня. Згідно з цим законом, на автострадах, що знаходяться далеко від густо населених пунктів, ліміт швидкости може бути збільшений з 55 миль на годину до 65. Першим стейтом, який відгукнувся на нововведення, був Ню Мехіко. Після того, як ґубернатори Вермонту і Західньої Вірджінії підписали закони, кількість стейтів з лімітом швидкості 65 миль на годину досягла дев'яти. Не спішать збільшувати швидкості губернатори Ню Йорку, Ню Джерзі, Конектикату.

В АРМІЙСЬКОМУ ШПИТАЛІ ім. Волтера Ріда у Вашінґтоні помер видатний американський воєначальник і державний діяч генерал Максвелл Тейлор. Покійний мав 85 років. М. Тейлор брав участь у війні в Кореї, командуючи Восьмою армією і військами Організації Об'єднаних Націй, був американським амбасадором у Південному В'єтнамі. Ген. Тейлор видав кілька книжок і до останніх днів друкував статті на військові і зовнішньополітичні теми.

СЕНАТОР ДЖОЗЕФ БАЙДЕН, демократ з Делаверу, який ще не вступив офіційно в президентську боротьбу, зібрав на виборчий фонд 1.7 мільйона долярів. Про це повідомила федеральна виборча комісія, куди кожний кандидат на президента повинен повідомляти про стан своїх виборчих фондів. Скарбник виборчої кампанії Дж. Байдена, Тед Кофман, повідомив, що сенатор зібрав вказану суму менш як за три тижні. Він додав, що Байден має намір виступити у квітні і травні на кількох урочистостях, весь збір від яких піде в його виборчий фонд.

НЕДАВНЄ ОПИТУВАННЯ громадської думки, проведене фірмою Пенн Шен, показало, що 74 відсотки американців виступають за розміщення стратегічної оборонної ініціятиви (СДІ), 19 відсотків проти цього і 7 відсотків не мають певної думки. Половина опитаних висловила здогад, що совєтська військова машина є сильнішою, ніж американська, 36 відсотків уважають, що навпаки. Лише 5 відсотків опитаних знали, що З'єднані Стейти видають на оборону 10 відсотків свого гуртового крайового продукту. Згідно з останніми даними Пентагону, в СССР на ту ж ціль йде від 15 до 17 відсотків крайового продукту.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ торгівлі ЗСА Малколм Болдридж, який робить поїздку по країнах Південно-Східньої Азії, прибув у Пекін. Раніше він побував у Південній Кореї, а після Китаю відвідає Гонг Конг і Філіппіни. В Сеулі М. Болдридж зустрічався з президентом Південної Кореї Чон Ду Гваном, високопоставленими чинниками міністерства торгівлі, промисловцями. Головною темою розмов були справи вільної торгівлі. „Якщо ваші ринки залишаться закритими, ми закриємо свої", — сказав Болдридж у міністерстві торгівлі Кореї. Він підкреслив, що за три останні роки корейський імпорт в Америку виріс на 35 відсотків. За цей же час американський імпорт у Корею збільшився всього на 6 відсотків. У висліді в торгівлі з Кореєю З'єднані Стейти мають величезний дефіцит.

Вклад Музікус Бортнянський у Тисячоліття Хрищення України

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Т. К.). — У середу, 8-го квітня ц.р., завітали до щоденника „Свобода" гості з Канади з радісною новиною не тільки для них, але і для української громади в загальному, диригент-музика Мирон Максимів, музичний керівник музично-виконавчої і наукової організації „Музікус Бортнянський", і солістка мішаного хору цієї організації, друге сопрано Олена Яцишин.

В редакції „Свобода" диригент Мирон Максимів і співачка Олена Яцишин

Вони повідомили, що випущено дві чергові платівки з „Концертами" Дмитра Бортнянського із запланованих п'яти платівок, що охоплять 35 концертів Бортнянського, і які присвячені Тисячоліттю Хрищення України.

Перша платівка побачила світ в 1985 році. Останні дві платівки, заявили гості, вийдуть вже невдовзі, хоч, щоправда, це буде залежати і від кількости проданих уже наспіваних платівок і від того, як швидко їх розкуплять, бож кошти видання платівок з цими неповторними композиціями Бортнянського, що є великою подією як в українській церковній музиці, так і в музиці світовій, — великі.

М. Максимів і О. Яцишин розповіли й дещо з діяльности „Музікус Бортнянський" — 1-го березня в Торонто відбувся другий концерт з нагоди Тисячоліття Хрищення, в програму якого ввійшли українські музичні скарби Української Золодої Доби: Дехтярів, Бортнянський, Ведель, як також і твори італійських композиторів, які писали на українську тематику — Сарті і Ґалюппі, а крім того „Терезієн мессе" Гайдена з оркестрою.

В програму наступного концерту, який запланований на 4-те жовтня 1987 року, ввійдуть музичні скарби XIX сторіччя і „Лорд Нелсон Месс" Ф. Гайдена. Концерт цей підготовляється при допомозі новоствореного Громадського Товариства при „Музікус".

Ті, що бажають придбати платівки з творами Бортнянського, можуть звертатися на адресу: Musicus Bortnianskii, 191 Lippincott St., Ontario, Canada M5S 2P3; tel. (416) 960-1945, залучивши чек, виписаний на „Musicus Bortnianskii". Ціна за всі п'ять платівок — 45 амер долярів, 11.25 ам. дол. за кожну платівку. Пересилка 3 дол. за кожну платівку, а 15 дол. за кожний комплект.

ДОПОВІДЬ Д-Р О. ВОЛОВИНИ В ЧИКАҐО

Чикаґо. — У п'ятницю, 1-го травня ц.р., відбудеться тут в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги доповідь українського демографа д-ра Олега Воловини на тему: „Соціяльно-економічний стан українців в Америці". Доповідач подасть свою аналізу та висновки на підставі офіційного перепису населення в Америці.

Доповідь організує Філія Українського Католицького Університету. Вона розпічнеться о год. 7:30 вечором. Вступ відкритий для всіх зацікавлених.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Анальфабетизм Ґорбачова у справах расизму

Це вже така довголітня традиція совєтської пропаґанди, щоб представити чорних в Америці, як нещасні жертви режиму. Вже тоді, коли у Верховному Суді був чорний, коли чорний був ґенералом, коли були чорні конґресмени і чорний сенатор і коли у кількох великих та менших містах Америки були чорні посадниками, вже тоді туристи з Америки раз-у-раз стрічалися з запитами совєтських громадян: „Чому ви так мучите тих бідних чорних?!" І тепер, коли з кожним роком відношення білого і чорного населення в ЗСА змінюється в користь чорних, — коли телебачення просто залите фільмами із чорними акторами й акторками (деякі з них — високої кляси!), коли на різних конкурсах признають першунство чорним, совєтська пропаґанда все ще тримається тієї традиції, щоб оклевечувати американський Уряд та американське суспільство, як расистських ворогів чорних. Очевидно, брехня має короткі ноги, а повторювана раз-у-раз нісенітниця мусить колись обернутись проти таких пропаґаторів. Щоб задокументувати свою приязнь до чорних — засновано у Москві університет імені Люмумби. Поведено аґітацію у чорних країнах Африки, щоб тамошня молодь їхала до Москви до того університету. Але коли чорні студенти університету ім. Люмумби почали знайомитися з московськими дівчатами і залицятися до них — то їх сильно побивали. Расова приязнь одно — а від московських дівчат чорним „вон"! І кілька днів тому на подібному тлі скомпромітувався не хто інший, а сам перший секретар компартії СССР, кремлівський диктатор Міхаїл Ґорбачов.

У минулому тижні Міхаїл Ґорбачов, мабуть, сердитий на британського прем'єра Марґарет Тачер і на державного секретаря Джорджа Шулца за їх завваги, що не може бути добрих взаємин між Заходом і СССР, поки в СССР не заведуть людських і громадянських прав, виступив з геніяльною суґестією: американські керівні чинники, Уряд і Конґрес, повинні створити для чорних окремі стейти. Ґорбачову вихопилася така мудра суґестія в приявності делеґації американського Конґресу. Члени цієї делеґації, чорний конґресмен Майкел Леленд з Тексасу був обурений і він заявив журналістам, що Ґорбачов, очевидячки, не має зеленого поняття про відносини в Америці та аспірації чорних і що така суґестія Ґорбачова є образою для кожного, бо всі чорні в Америці вважають всю Америку своєю батьківщиною та завжди змагали до інтеґрації, а не сеґреґації.

Провідники всіх чорних організацій в Америці обурені тією „прихильною" порадою Ґорбачова. Протестантський проповідник Джессі Джексон, який вже раз кандидував на президента і тепер знову заповів, що буде старатися дістати офіційну номінацію від конвенції Демократичної партії, заявив у Чикаґо, що він передасть совєтській амбасаді у Вашінґтоні „глибоке стурбування" заявою Ґорбачова. Речник центральної організації чорних, Крайова асоціяція для поступу кольорових людей", Джим Вілліямс заявив: „Очевидячки пан Ґорбачов не орієнтується щодо характеру нашої країни. Ми ні в якому випадку не будемо брати під увагу суґестії Ґорбачова".

Цікава річ: Керівні кола кожної більшої держави, яка користується міжнародними зв'язками, має фахівців від різних чужих країн. Ми не раз читали що одним із найближчих дорадників Ґорбачова є колишній довголітній совєтський амбасадор у Вашінґтоні Анатолій Добринін і що він користується так прихильністю Ґорбачова, що зависні члени Політбюра називають його зневажливо „американцем". І Добринін напевно добре знає, що в Америці не „мордують нещасних чорних". В Америці проголошено недавно, як державне свято, день у честь Мартіна Лютера Кінґа. Є вже протести проти впровадження у деяких підприємствах „норми", що мусить бути таке то мінімальне число „кольорових". Расова проблема на наших очах щезає. Нещодавно білими голосами переобрали чорного на посадника міста Чикаґо. Расова проблема швидким темпом зводиться до проблеми різниці у розумінні та користуванні новітньою цивілізацією і чим більше чорних ставатимуть абсольвентами середніх і високих шкіл, тим менше взагалі буде мова про расові чи пак „кольорові" проблеми в Америці. Міхаїл Ґорбачов повинен би частіше і довше розмовляти з „американцем" Анатолієм Добриніном. Тоді менше говорив би дурниць про американські відносини і потребу окремих стейтів для чорних.

Степан Женецький

ЗДОГАДИ ДОВКОЛА ҐОРБАЧОВА

Про нового московського червоного ватажка Міхаїла Ґорбачова, дослівно, говорить і пише цілий політичний світ. Він своїми (покищо лише) обіцянками про впровадження реформ, „перестройки", демократичности, „гласності", в комуно московській тюрмі народів, Совєтському Союзі, так спантеличив західніх політичних спостерігачів, що про нього тепер найбільше пишуть часописи та говорять у телевізії і радіо. Від самого початку, відколи Ґорбачов засів у Кремлі, він став однією з найпопулярніших політичних постатей у політичному світі.

Але в останньому часі можна завважити, що після телячого ним захоплення, політичні спостерігачі Заходу починають уважливіше до нього приглядатися і критичніше розглядати ті всі його „обіцянки-цяцянки". Вже даються чути тверезіші голоси знавців на Заході совєтсько-московських знавців: „Добре-добре, — говорять вони — Ґорбачов уже майже два роки балакає про різні „перестройки" й „демократизацію", але що властиво він за той час перепровадив з тих обіцянок у діло?

Як досі, то з усіх тих своїх „реформ" він тільки обіцяв більший наділ присадибної землі, уприватнення деяких маленьких підприємств, ставлення більше як одного кандидата (точно не сказано скільки можна буде ставити кандидатів: двох, трьох, чи більше?) при виборах у нижчих партійних клітинах, випустив пару десяток жидів на Захід, звільнив пару дисидентів з ҐУЛаґу тощо. Отже з усіх тих великих обіцянок — тільки маленькі поступки.

Але в той сам час, політичні спостерігачі Заходу рівночасно звітують, що в комуно-московській тюрмі народів відбуваються такі події, які заперечують всі ті обіцянки Ґорбачова про „демократизацію", „гласность" та інші теревені.

Наприклад: в той сам час, як Ґорбачов скликав був до Москви визначних політичних та мистецьких особистостей з цілого світу на т. зв. Форум миру, то в ті самі дні КҐБ брутально розганяло жидівських демонстрантів у Москві, які домагалися звільнення з ув'язнення вчителя жидівської мови Йосіфа Беґуна. Та найцікавішим було те, що цю демонстрацію і грубу штовханину протестантів фотографували й фільмували закордонні гості, яких Ґорбачов скликав до Москви на наради! Таке дивне поступовання каґебістів пояснюють собі спостерігачі на Заході, так: за всі події, що стаються у Совєтському Союзі, — відповідає Ґорбачов, що є „босом" комуністичної партії, яка,як відомо, не терпить жадної опозиції. Недозволені демонстрації, як у цьому випадку за звільнення жидівського дисидента Беґуна заборонені в його, Ґорбачова, новій комуністичній Москві, так само, як були заборонені в старій комуністичній Москві, за його попередників, Сталіна, Хрущова, Брежнєва, Андропова, і тому він зарядив їх розігнати. Поведінка каґебістів, коли вони розганяли цю демонстрацію, була „трошки" забрутальна, як того в той мент собі бажав Ґорбачов.

Та найцікавіше було те, що демонстрації відбувалися у всі ці дні, під час яких відбувався „Форум миру" із закордонними гостями, а КҐБ застосовувало московську брутальність не тільки супроти демонструючих жидів, але й супроти закордонних газетярів і фільмарів, що їх зафіксовували. Можливо, — пишуть деякі спостерігачі на Заході, що хтось із кліки Ґорбачова намагався привернути на себе увагу „боса", тобто Ґорбачова, щоб отримати похвалу, і тому „перестарався", розганяючи демонстрантів? А якщо так, то тут є дві можливі теорії: що КҐБ з розмислом застосувало жорстоку поведінку, або що Ґорбачов не давав наказу розігнати демонстрацію, а провідники КҐБ вирішили „запровадити порядок" на свою власну руку? Було воно з тією демонстрацією так, чи сяк, то в обох випадках це свідчить дуже некорисно для Ґорбачова. В першому випадку це свідчить, що Ґорбачов дуже незграбно перевів цю справу, а найгірше, що ці події підірвали його авторитет. Через це він багато втратив із своєї популярности на Заході, яку він собі здобув, випустивши пару десяток політичних в'язнів з ҐУЛаґів.

Політичні знавці на Заході звертають увагу на те, що це не перший раз головорізи з КҐБ намагаються перешкодити Ґорбачову в його намірах поправити систему в Москві. Звільнення Андрея Сахарова із заслання в Горькому в грудні минулого року можна розуміти так, як намагання Ґорбачова направити ту шкоду, для його лібералізаційних обіцянок, яку справила смерть Анатолія Марченка в тюрмі КҐБ.

Спостерігачі на Заході віщують, що Ґорбачову не оминути зударів з КҐБ. Правда, він потребує поліції, щоб повести боротьбу проти корупції і продажництва, які процвітають в Совєтському Союзі. Але він уже рівно ж дав знати, що він притягне також і каґебістів до відповідальности, якщо вони порушать правовість: високий каґебіст в Україні був звільнений з його становища (але нічого не сказано, чи його покарано за те, що він ув'язнив редактора, який виявив деякі непутящі „сделки" місцевих партійних кациків.

Та КҐБ не лиш є одною

(Закінчення на стор. 7)

Лариса Онишкевич

Журнал „Термінус" з Торонто на другій зупинці

Півтора року тому перестав виходити (в Англії), мабуть, останній загально-літературно-мистецький журнал українських студентів — „Вітражі". Це сумний знак. Та незабаром, на другій стороні земної кулі, появилося перше число дуже активної групи молодих людей, головно студентів в Торонто — Термінус ч. І. Перше число цього видання мало досить широкий відгук в українській пресі (наш огляд журналу та цілої діяльности цієї групи появився саме рік тому у „Юкрейнієн Віклі", 13-го квітня 1986). Люксусовість та мистецьке оформлення першого числа могло заставити читача сумніватись чи вдасться цій групі знайти фонди на подібне друге видання.

Та недавно друге число, друга зупинка цієї творчої групи також проявилась і рівно ж успішно. Це число має 60 сторінок (на десять менше як перше); зовнішнє оформлення ще більше ефективне, а загальне враження як із дуже професійного видання. Новим є це, що включено твори відомих українських мистців чи поетів; на обкладинці-репродукції картин визначного сучасного мистця Володимира Макаренка. „Термінус" ч. 2 має дату Зими 1987. Велика частина матеріялу присвячена болючій події в Чорнобилі 1986 року. Коли вже кілька інших журналів також присвятили ціле чи більшість числа цій темі, ефект матеріялу в „Термінусі" більше мистецький, більше емоційний — реакція передана шляхом літератури. Тут сильні і потрясаючі поезії Юрія Тарнавського та Емми Андієвської — поетів, яких звичайно не зараховують до тих, що пишуть на „громадські теми", що не творять „заангажовану" літературу. Нариси членів редакції Ігоря Стеха й Андріяна Івахова з апокаліптичною темою чи алегоріями — доповнюють та підсилюють незазначену, але сильно приявну присвяту темі. Адріян Івахів у „Казках й ритуалах в перервах між утопіями й апокаліпсами" торкає утопії цикл народження й смерти, відсвіження пам'яті після апокаліпсу: „Розстроєні неможливістю довершити наші утопії, ми звертаємось до засобів масових очищень, розтягаючи вину на цілий всесвіт...".

Коли вислови цих членів редакції у спокійнішім тоні перекладені та переставлені на інше тло — поезії Тарнавського та Андієвськоої відносяться прямо до теми. Андієвська: „...вітер, що віяв від рана до пізна, змітаючи століття..." („Вітри з Азії"); „Навіть далеких нащадків (Пустили з вітром...) Чорнобиль, пустеля, чорнобиль... („Без шкіри — на вітрі"). Сім поезій Тарнавського емоційно дуже інтенсивні, реакція виразно політична, гостра з наболілим криком:

...лисніє
старий Дніпро,
мов лисий Шевченко,
думаючи про минуле,
не грайте,
хлопці, м'яча
на пісках
між верболозами,
бо сполохаєте
тіла
зі своїх душ...
(„Радіоктивний Київ III")

Або:

„...Навіть далеких
нащадків
Пустили з вітром...
Чорнобиль, пустеля,
чорнобиль...".
(„Без шкіри — на вітрі")

У журналі є есеї, рецензії та роздумування — всі на сучасні теми в літературі, мистецтві, культурі чи це в Україні чи в світі. Серед них широке інтерв'ю Марка Стеха із Василем Баркою, про його поезії, світосприймання та творчість. Є Романа Ващука коментар на сучасні літературні події та появи в Україні, є огляди мистецьких фільмів з Італії та Арґентини, огляд книжки про модернізм. У цьому числі також кілька нарисів, віршів та літературних спроб: Ярослава Василюка, Галі Кучмій, Люби Кременчук, Ігоря Стеха, Джавега К., Адама Стеця та Рака Сюрреаліста, переклад Олеся Плюща з французького, Льоран Кове.

Обидві частини обкладинки мають кольорові репродукції картин В. Макаренка. На верхній частині — енігматична постать жінки з червоним птахом-шоломом на голові. Це типово макаренківська символіка, включно із розписами (які, на жаль, не до відчитання). У числі є також дві кольорові репродукції Адріянни Стех — цікаві композиції, дібрані до текстів. Промовисто зроблені Нестора Микитина „Графічні інтерпретації поезії" з присвятою Миколі Горбалеві. Ціле число має багато ілюстрацій, фотографій; поезії часто набрані на тлі картин. Усе це зроблене дуже ефективно, з мистецьким вичуттям, і дуже добрим розкладом на сторінках.

Видання журналу „Термінус" та Авангардний Український Театр, як і їхні сателітні прояви та співпрацівники — це дуже цікавий та радісний феномен в діяспорі. Група складається із недавно приїжджих молодих українських студентів з Польщі, та молоді народженої в Торонто. Разом вони творять талановиту групу, що проявляється в літературі, журналістиці, театрі, музиці та радіомовленні й мистецтві. Їхні театральні постановки, крім Торонто, були вже й у Філядельфії та Дітройті. Осінню, Авангардний Український Театр завітає до Ню Йорку на „День Курбаса".

„Термінус" 2, на другій зупинці до термінуса, до своєї мети — немов дещо міняє обличчя. Коли перше

(Закінчення на стор. 6)

Андрій Качор

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ — „СІВАЧ ХРИСТИЯНСТВА" І ТЕСТЬ ЕВРОПИ"

У доповненні до статтей „Державна і християнська соборність князя Володимира" („Свобода" 29-го січня 1987 року) і „Свобідна Церква у свобідній державі Володимира Великого" („Свобода" з 13-го березня 1987 року), треба, і то конечно треба, згадати ще, хоч коротко, про князя Ярослава Мудрого, того справжнього „сівача" українського християнства, що не тільки прийняв християнство, але його закріпив.

Ярослав Мудрий (978-1054), син князя Володимира і Рогніди, князь Київський, один із найславніших українських князів. Володів Україною повних 35 років (1019-1054).

Історики, майже однозгідно, стверджують, що Володимир Великий був тим, що тільки „заорав" грунт під християнство в Україні, а щойно його син, Ярослав, ту „заорану" ниву „засіяв" здоровим зерном християнства. Він був справжнім „сівачем" Христової науки. Він уживав усіх можливих засобів, а зокрема своєї княжої влади, щоб християнство поширити на цілу свою велику державу. Рівночасно він віддав усі свої здібності та сили, щоб ця християнська держава була не тільки велика, але й могутня.

З тією метою Ярослав Мудрий відібрав від поляків, загарбані ними, західньо-українські землі, т. зв. „Червенські городи", враз із Перемишлем, а для збереження тих земель, на західньому кордоні України, збудував місто — твердиню свого імени, Ярослав, над рікою Сян. На півночі поширив кордони України аж до Балтійського моря, засновуючи там теж твердиню свого другого імени, Юріїв, пізніший Дорпат, а тепер Тарту, сьогодні столиця Естонії. На півдні розбив печенігів і посунув границі України до ріки Рось, правої притоки Дніпра і там збудував третю твердиню, також під назвою Юріїв.

Він також, у 1043 році, відбув останній успішний морський похід на Царгород. Коротко кажучи, Україна за володіння Ярослава Мудрого була найбільшою і найсильнішою імперією на Сході Европи.

Для закріплення християнства в Україні Ярослав Мудрий казав будувати церкви і монастирі. Як знаємо, першим організатором монастирів був св. Антоній Печерський (982-1073), родом з Любича, біля Чернігова, основоположник славної Києвсько-Печерської Лаври. Ярослав Мудрий збудував у Києві монастир Юрія і Ірини і започаткував будову Києво-Печерського монастиря. Щоб скріпити організаційно саму Церкву, він старався збільшити число єпископів і унезалежнити Українську Церкву від Царгородського патріярха. Він по смерти Митрополита Теопемпта, у 1051 році, доручив скликати Перший Собор Української Церкви, тобто з'їзд українських єпископів, і на тому соборі, знову ж з його доручення, обрано не грека, а українця, ченця Іларіона, визначного письменника і проповідника Київським Митрополитом.

Ярослав Мудрий — як пише Г. Лужницький у своєму творі „Українська Церква між Сходом і Заходом" — у 1037 році відбудовує спалену у 1018 році дерев'яну церкву Премудрости Божої, св. Софії, цієї всеукраїнської катедри-собору, найкращої святині в цілій Східній Европі. Будова тривала коло 14 років. Самий собор збудовано на зразок царгородської св. Софії, збудованої цісарем Юстиніяном у 531 році по Христі. У цьому ж 1037 році, Ярослав Мудрий віддає український нарід і свою українську державу під Покров Пречистої Богоматері.

Київська св. Софія була свідком не лише сили і величі української імперії Ярослава Мудрого, але свідком відродження другої української козацької держави із славним тріюмфальним в'їздом гетьмана Богдана Хмельницького до Києва в 1648 році. Вона була також свідком відродження третьої української держави, Української Народної Республіки, 22-го січня 1918 року та проголошення Соборности Українських Земель, 22-го січня 1919 року.

Ярослав Мудрий дуже дбав про освіту. Сам він, за словами літописця, днями і ночами читав різні книги. При катедрі св. Софії утворив поважну бібліотеку, а для скріплення впровадив для боярських дітей (бояри — це княжі співробітники і дорадники) своєрідний „шкільний примус" — усі мусіли вчитися.

Наш великий князь дбав також про охорону своєї столиці і тому Київ казав оточити оборонним валом, побудував кілька в'їздових брам, а одну із них під церквою Благовіщення, із золотою банею, названо „Золоті Ворота", яких рештки збереглися до наших часів.

* * *

Ярослав Мудрий був одним із найсильніших християнських володарів Европи і тому недиво, що королі та цісарі других европейських держав радо вступали з ним у родинні зв'язки. Сам Ярослав був одружений з дочкою шведського короля Олафа, Інгігердою. Одна його дочка, Єлисавета була заміжня за норвезьким королем Геральдом Сміливим. Друга донька, Анна, була заміжня за французьким королем Генриком (вінчання відбулося 19-го травня 1049 року в Раймсі). Вона була така гарна, за словами літописця, що „подібної не було на світі". По смерти свого мужа, Генрика, була королевою Франції. Третя донька, Анастазія, була за угорським королем Андрі-

(Закінчення на стор. 8)

Степан Яворський

ДОСЛІДЖУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ В КАНАДІ

III.

Врешті, на кінець цієї програми, виступив горезвісний Ален Раєн, колишній директор ОСІ у ЗСА. Раєн заявив, що критики цього бюра є взагалі проти будь-яких розшуків за воєнними злочинцями, інсинууючи, що в них нечиста совість. Згідно з його твердженням, ці критики шукають всіх можливих аргументів щоб перешкодити акції досліджування воєнних злочинців. Зразу після проголошення рапорту комісії Дешена оттавський щоденник „Ситізен" помістив статтю цього самого Алена Раєна, в якій він знову закидав українцям і балтійцям, що вони цілий час старались саботувати акцію досліджування воєнних злочинців.

Дня 18-го січня Сі-Бі-Ес на програмі „Неділя" Вранці" знову розглядало справу воєнних злочинців у Канаді. Журналіст Пол Каравальо проводив інтерв'ю з рядом осіб, серед яких було три українці: Ярослав Ботюк, Джан Сопінка і Василь Верига. З жидівського боку виступали Ирвінг Абелля, автор книжки про іміграційну політику канадського уряду під час Другої світової війни, Р. Каплан, колишній міністер ліберального уряду і Соль Літман, канадський представник центру С. Візенталя. Як і раніше, питання до українців були так приготовані, щоб обмежити їх відповіді до специфічних аспектів проблеми, яка була предметом програми. Особливо несмачною була частина цього інтерв'ю з Василем Веригою, колишнім членом Дивізії Галичина і теперішнім бібліотекарем Торонтонського університету, активним журналістом і заступником президента Українського Національного Об'єднання. У своїх коментарях про В. Веригу Каравальо твердив, що Верига не був звичайним борцем в Дивізії Галичина, а належав до „еліти" офіцерів 14-ої Дивізії Ваффен СС, яка, на його думку була спеціяльно тренована для погромів жидів. Каравальо звернув увагу Веризі на те, що деякі масакри були поповнені в сусідстві його родинної місцевости, натякаючи цим самим, що Верига міг бути присутнім при цьому.

Канадські телевізійні програми були менш неґативними у відношенні до східньоевропейських меншин, які були під постійними атаками з боку радіо і преси, але і вони давали можливість Літманові повторювати свої безпідставні обвинувачення і закиди.

Бюро Спеціяльних Досліджувань у ЗСА

Бюро спеціяльних інвестиґацій у Вашінґтоні було встановлено в 1979 році, як секція кримінального відділу в Департаменті справедливости З'єднаних Стейтів Америки. Мандатом цього бюра було визначити місце перебування нацистських воєнних злочинців у ЗСА, як також встановлювати судове обвинувачення проти тих осіб, що їх бюро індентифікувало, як можливих злочинців.

На підставі твердження американського адвоката з Чикаґо Пола Зумбакіса самий процес проведення закону американським Конґресом про створення ОСІ був досить підозрілий. Проєкт створення такого бюра, як твердить Зумбакіс, був просунутий в Конґресі в останніх днях перед закінченням сесії, разом з десятками інших проєктів і поправок до законів. З огляду на брак часу, конґресмени і сенатори не мали можливости простудіювати докладно деталі мандату цього Бюра; закон прийнято, і лише в процесі праці його було усвідомлено, які широкі прероґативи воно отримало від Конґресу.

Одним з найбільш основних закидів проти ОСІ може бути те, що воно нав'язало контакт і послідовно співпрацювало з офіційними органами совєтського Комітету Державної Безпеки (КҐБ). Рівночасно, критики праці ОСІ заторкнули питання, що воно в своїй акції переслідування минних воєнних злочинців стало знаряддям совєтської політики, головною ціллю якої було дискредитувати провідних еміґраційних діячів, які в своїй діяльности приносили шкоду совєтській політиці. Один з перших директорів ОСІ, Ален Раєн у своїй діяльності після відходу з нього доказав своє упередження до українців, білорусів, і балтійців, публікуючи книжку „Тихі сусіди", в якій він робить дуже часто необосновані закиди проти вищезгаданих національностей. На жаль, комісія Дешена, в своєму рапорті дає признання ОСІ за інформації, які комісія отримала від нього під час свого урядування.

Дивізія Галичина

Рапорт комісії Дешена присвячує цілий розділ справі Дивізії Галичина. Хоч на цю тему вже багато написано, не шкодить повторити висновки, які Комісія Дешена зробила відносно Дивізії. Фактом є, що центр Візенталя і його представники в ЗСА і Канаді, як також центральні жидівські організації, постійно обвинувачували членів Дивізії у воєнних злочинах. Уже в 1950 році, коли виринуло питання іміґрації членів дивізії до Канади, Канадський жидівський конґрес гостро протестував проти приймання будь-кого із Дивізії, висилаючи при тому листу 94-ох дивізійників запідозрених у злочинах. В останніх роках, безумовно з допомогою офіційних совєтських чинників, Візенталь і його співробітники відновили закиди проти Дивізії. У 1984 році С. Візенталь вислав до Канади листу 217-ти офіцерів, колишніх членів Дивізії, які за його свідченнями були запідозрені у воєнних злочинах, і які знаходилися на цьому континенті.

Після детальних розшуків і досліджувань виявилось, що із цієї листи 187 осіб, тобто 86 відсотків ніколи до Канади не приїхали; 11 приїхали до Канади і вже вмерли, двоє приїхали до Канади і виїхали до інших країн, а одного зовсім не вдалось знайти. Проти останніх 16-ти не можна було знайти ніяких доказів про їхню участь у воєнних злочинах. У зв'язку з цими фактами, комісія Дешена прийшла до висновку що (і я цитую);

а) „Дивізія Галичина не повинна бути обвинувачена як група";

б) „Членів Дивізії Галичина індивідуально перевірено

(Закінчення на стор. 6)

ТРАГЕДІЯ В ЧОРНОБИЛІ: МИНАЄ ПЕРШИЙ ІЗ БАГАТЬОХ РОКІВ НОВОГО КАТАКЛІЗМУ В УКРАЇНІ

ТІНЬ ЧОРНОБИЛЯ НЕ ЗНИКАЄ

Рік саме минає від того для цілого світу пропам'ятного дня, коли у серці України скоїлася одна із найбільших трагедій — вибух нуклеарного реактора атомової станції, що залляв радіяцією не лише Україну, а дійшов далеко на захід Европи.

Після скупих вісток, які продісталися в перших днях після 26-го квітня 1986 року у світ, важко було будь-кому схопити засяг небезпеки, а передусім її довготривалих наслідків. Але скоро цілий світ заговорив про це нещастя, а Україна та українці станули в осередку уваги, як безпосередні жертви нуклеарної катастрофи.

У цих квітневих днях, здається, ми на Заході знали більше про це, що сталося, як мешканці з довкілля Чорнобиля, з Києва чи Львова. І у цих найбільше небезпечних для населення України днях вони несвідомі впливу радіяції маршували у першотравневих святкуваннях вулицями міст, яких трава, повітр'я були переповнені убивчими променями.

Західня Европи скоро зрозуміла, що трійливий вітер з України не знає меж і негайно впровадила усі засоби охорони свого населення.

Але вибух у Чорнобилі поставив цілому світові перед очі не лише безпосередню небезпеку із цього випадку, але також небезпеку, що грозить постійно від усіх атомових споруд.

Одні держави, в яких вже ужиття цих споруд для енерґії широко поширене, старалися поменшити цю небезпеку, інші впроваджують сильніші засоби охорони, а ще інші стараються протестами і кличами про мир поборювати ужиття будь-якої атомової сили.

Здавалося б, що найсильніші засоби безпеки мусить увести уряд СССР, де це нещастя сталося. Але сьогодні, рік після вибуху у Чорнобилі, якого наслідки будуть видимі цілими десятиріччями саме совєтський режим без найменших вагань на очах цілого світу розбудовує свої атомові станції і плянує їх подвоєння до 1990 року.

Скільки, отже, подібних нещасть може в майбутньому там скоїтися, коли брати до уваги совєтську систему праці і техніки, які були саме причиною оцього неймовірного катаклізму в Чорнобилі? Сьогодні ще не знаємо.

Але коли ми не можемо передбачити майбутнього — можемо, однак, оцінювати минуле. Рік після цеї пропам'ятної для нас усіх дати трагедія Чорнобиля далі жива та актуальна. Зокрема не можемо забути її ми, українці, у свідомості, що сотні наших братів і сестер в Україні носять у собі зародки смертельної недуги, що кожної хвилини може закінчити їхнє життя.

У першу річницю Чорнобиля нашим обов'язком є не лише пригадати світові що сталося, але зробити все можливе, щоб нести допомогу тим нашим невинним землякам, які впали жертвою найбільше невидимого ворога — радіяції.

ЗВЕРНЕННЯ

СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ З НАГОДИ ПРОГОЛОШЕННЯ ГАСЛА НА 1987 РІК

Минає рік від часу як світом пролунала потрясаюча жахлива вістка про вибух ядерного реактора в чорнобильській електростанції в Україні.

Україну зустріло чергове, тим разом світового маштабу, нещастя, а його загроза була тим більша, що Москва, загородившись щільною залізною заслоною, старалась цю катастрофу затаїти і то коштом сотень тисяч населення, яке потерпіло від радіяції, не маючи своєчасних повідомлень про небезпеку та відповідних протизаходів і лікування.

Відзначаючи першу сумну річницю для вшанування жертв чорнобильської катастрофи, Президія Секретаріяту СКВУ проголосила 1987 рік — Роком Жертв Чорнобиля. Усіх жертв запозичуючи вислів нашого великого поета, згадуємо усіх „Мертвих, живих і ненароджених наших земляків". Клонимо голови перед тими, що їх постигла передчасна і несподівана смерть. З висловами співчуття єднаємось у молитві з усіма, що потерпіли від радіяції і хворіють на різні важкі недуги. Наше велике затурбування долею поколінь, що прийдуть після нас — які народяться і житимуть на теренах, насичених радіяцією, з укритими і невідомими для них небезпеками.

Факт є, що досі ніхто не знає і ледве, чи світ довідається про правдиве число жертв, про жалюгідні обставини затруєних радіяцією людей. Москва майже не приймає допомоги, розповсюднює сумнівні звіти своїх дослідних комісій про наслідки цієї експльозії, останньо навіть подає несподівані мирові пропозиції, щоб відвернути увагу від справи Чорнобиля. Тільки неофіційно доходять до нас жахливі вістки про заборону лікарям подавати причини смерти, чи діягнози захворінь, про переселювання і розлуку родин, табори для дітей, будування нових споруд за колючими дротами впоблизу ушкодженої електростанції, наражуючи здоров'я і життя тих, які змушені там працювати.

Тому пам'ять про жертви Чорнобиля зобов'язує нас теж до активної дії — допомоги. Особисто нам майже неможливо подати безпосередньо будь-яку допомогу потерпілим в Україні. Мусимо це робити при співдії урядів країн нашого поселення. Мусимо подбати, щоб на черговій конференції Інтернаціональної аґенції атомової енерґії ОН представлено Чорнобиль у правдивому світі, а не дати нагоди Москві ще раз обдурити західній світ.

Маючи на увазі, що до такої дії потрібно фахових людей, Президія Секретаріяту СКВУ покликала окрему комісію для справ Чорнобиля. До цієї комісії зголосились молоді професіоналісти — фахівці ядерної фізики і медицини, й інші. Завданням комісії буде подбати про документацію і матеріяли, щоб звернути увагу вільного світу на дійсний стан небезпеки наслідків чорнобильської експльозії і на нелюдсьье трактування потерпілих у цьому страшному випадку.

Усі, кому можливо, повинні включитися у співпрацю з цієї комісією — розшукуванням матеріялів, придбанням інформацій, зоркема важлива співдія фахових професіоналістів. Мусимо подбати, щоб важлива документація, яка продісталась на Захід не пішла в забуття, а стала постійною осторогою про небезпеку безвідповідального вживання ядерної енерґії.

Чорнобильська трагедія — це вийняткова нагода, що вільний світ заговорив про Україну. Однак, хоч наслідкам катастрофи немає кінця — вони триватимуть десятки, чи й сотні літ, сама трагічна подія з бігом часу призабувається і щораз рідше чуємо згадки про неї і її жертви. Проголошуючи цьогорічне гасло „1987 — Рік Жертв Чорнобиля", Президія Секретаріяту Вільних Українців закликає усю українську громаду пригадати світові трагедію України.

Комісія „Чорнобиль" при СКВУ видала окремий заклик, подаючи думки і пляни для відзначення цієї сумної річниці внутрі організацій і на ширшому форумі — молитвами, пресовими комунікатами, науковими конференціями. Сам стиль і форма залежатиме від обставин і можливостей даної громади чи місцевости.

Іронія в тому, що ця велика трагедія нашого народу і її безчисленні жертви мимоволі „поставили" Україну на карту світу і цього український нарід, зокрема усі ми в діяспорі, не сміємо ніколи забути.

Президія Секретаріяту
Світового Конгресу Вільних Українців

А правда гірка, як полин...

Зближається річниця Чорнобильської катастрофи. Для її відзначення 82-ий Відділ СУА Ню Йорку організував у своїй домівці сходини з участю гостей.

Відкриваючи сходини, голова Відділу Іванна Клим попросила присутніх хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять жертв вибуху.

З доповіддю на тему „Україна по катастрофі в Чорнобилі" (жертви в людях і шкоди в народному господарстві) виступив д-р Роман Осінчук. Його доповідь була криком наболілого українського серця, яке не може згодитися з неправдою, що її так спокійно сприйняв світ.

Доктор Р. Осінчук з науковою точністю і послідовністю висвітлив усі аспекти цього питання і з залізною логікою доказав неправдивість совєтської інформації. На жаль, важко повірити, що на цих неправдивих даних базують свою наукову працю деякі молоді українські науковці. Слухаючи доповіді, ми немов справді йшли по розпеченій українській землі, розуміючи, що важкий злочин супроти українського народу вже ніяк не можна буде направити.

Вибух силою в шість разів більшою, як в Гірошімі не міг спричинити загибелі всього 32 людей. Треба думати, що при температурі 2,700 Фаренгайта, яка постала в наслідок атомової реакції, в радіюсі радіоактивної дії із усього живого не осталося і сліду. Чорнобиль і сусіднє з ним місто Прип'ять були в смертельно небезпечній зоні і там люди мусіли гинути.

Евакуація почалася пізно, бо через 38 і 48 годин, отже люди вмирали подорозі.

У Києві, що віддалений на 150 кілометрів від Чорнобиля, радіяція була у 80 разів вища від нормальної. Щойно через тиждень евакуйовано 125,000 дітей — всі вони підлягали дії повищеної радіяції. А молодий організм особливо вражливий на цю дію. Про їхню долю нічого не знаємо.

А що вже говорити про робітників, які гасили пожежу. А як було з людьми, які їли продукти заражені радіоактивними речовинами, пили воду, що була радіоактивна? Через шлунково-кишковий тракт радіяція попадає в кістковий мозок, викликає його заник і смерть.

Вибухи на атомових станціях в Совєтському Союзі траплялися і раніше, але вони нікому не були відомі, бо ця таємниця залишалася поза залізною заслоною.

Чорнобильська катастрофа вийшла поза ці рамки і поширилася на інші европейські країни. Цим разом совєтський уряд не міг нічого не сказати світові. Куди ж було діватися. І подумавши добре, з великим запізненням, подав світові брехню і назвав її „гласністю".

А на Міжнародному конґресі у Відні професори західніх країн гарно поговорили, заспокоїлися брехнею, поплескали і розійшлися. І тільки один професор Вілсон щиро сказав, що він висидів на конґресі, але дотепер не знає, що там сталося.

А вибух в Чорнобилі був не простий. У ньому діяв найсильніший воєнний матеріял, яким є плутоній, радіоактивна сила якого звільнюється при розпаді ядра.

Ми почули передсмак атомової війни. Експериментальним тереном стала Україна, а експериментальними тваринами — український нарід.

З Данії прийшли вістки від естонців і лотишів, які були на ліквідації пожару в Чорнобилі, що довкола реакторів будують концентраційні табори. Мабуть, на в'язнях слідкуватимуть за дією нуклеарної енерґії на організм.

Якщо подивитись на цю справу з перспективи років, то не тільки значно зросте захворювання раком, але дія радіяції буде мати вплив на порушення генетичної системи цілих поколінь і зв'язані з цим ненормальности розвитку у людей. І хто зможе компенсувати заподіяну кривду нашому народові?

А світ усміхається і подає руку убивцям, заспокоєний їхньою брехнею. А за цією брехнею криється велике горе великого народу.

Зразу була сенсація, але не із співчуття подавали короткі вістки на телевізійних сітках. Дехто зробив на цьому бизнес.

Ми, сучасники цього великого горя, вже ніколи не зможемо позбутися свідомости того, що кожночасно умирає хтось з наших братів і сестер, будучи жертвою вибуху в Чорнобилі.

Поруч кургану насипаного на Чорнобильській землі жертвам татарського наїзду, виріс ще один — найбільший курган на Україні, як пам'ятник тим, хто загинув і тим, хто ще довгі роки буде гинути в результаті Чорнобильської катастрофи.

Доповідь викликала жваву дискусію, після якої голова Відділу подякувала д-ві Р. Осінчукові за його виступ, а присутні довготривалими оплесками висловили йому свою вдячність за таку багату інформацію.

Під час перекуски, якою закінчилися сходини, дискусія на болючу тему нуклеарної катастрофи тривала ще довго.

С—ка

Марта Тарнавська

Перше травня

Радіоактивна хмара над Києвом,
а на Хрещатику — парад.

Твоє свято, робочий люде,
радій, гуляй!
Гордо звучить: людина!
І влада ж — рад.

Радіоактивна хмара над Києвом,
а на Хрещатику — парад.

Вибух реактор в Чорнобилі,
горить земля,
вода пожежі не гасить —

А в Києві, на Хрещатику,
заквітчані, у корсетках, дівчата
гопака хороводять.

Европа на ласці вітру.
Зловіщо ворожать гейгери.
Вода у Дніпрі затроєна.

А Київ — увесь червоний,
кияни усі на вулицях —
перше травня!

В Польщі йодом дітей напувають,
румунам наказують не виходити з хат.

Радіоактивна хмара над Києвом,
а на Хрещатику — парад.

У повітрі цезій і стронцій —
над Чорнобилем — тінь Гірошіми.

А Київ — мов цирк: „благоденствує",
бо там на Хрещатику нині
першотравневий парад.

Лікарі — безпорадні, вчаться
новим досвідом радіологів.
Шпиталі відокремлюють жертви.

А оркестр у бадьорому марші
несвідомим, мов п'яним, киянам
відкриває дорогу в пекло.

Батьківщину старого Чорнобиля
тисячі вже бездомних покинуло.
Чи повернуться в Прип'ять ще жителі?

А у Києві, мов збожеволіли,
не жалоба, а радість на вулицях:
танець смерти задурених, зраджених —
танець смерти робочого люду —
першотравневий парад.

4 травня 1986 р.

Валентина Юрченко

Чорнобиль

Як чорний дим ненависти і злоби,
Нестерті залишаючи сліди,
Повзе по світі жах — ЧОРНОБИЛЬ! —
Прокляття атомової доби.

Тікають люди в страху і нестямі, —
Куди ж тікати? Лихо, мов петля,
Бо смерть женеться їхніми слідами
І стогне зранена, отруєна земля...

І котить гойні води наш Славута,
Несе у море, як віками ніс,
Не знає, сивий, він тепер — отрута,
І хвиль дніпрових стережись!

О, земле рідна! Може, за покуту
Тебе не знято досі із хреста?
Приймаєш, Україно, кару люту,
Як помсту за Петлюру і УПА?

Примара нуклеарної подоби,
Несе світами видива жаскі...

Чорнобиль український наш Чорнобиль!
Ти пострахом лишився на віки!

1986 рік.

В порозумінні і за згодою редактора журналу „Віднова" містимо дві статті з цього журналу ч. 5, посвяченого трагедії в Чорнобилі, без будь-яких мовних чи стилістичних змін. — Ред.

ДЖУМА В ЧОРНОБИЛІ

Андре Ґлюксман

Лікарі все ще сперечаються про точне визначення тої зарази, якій Тукід у свій час присвятив широкий опис і яка під назвою Афинської джуми (430 років до Христа) увійшла до історії. Багато авторів порівнює її з тими епідеміями джум, що їх описували Гомер, Софокл, Гіпократ, Лівіус, Верґілій і Лукрецій. Клінічний образ неясний: віспа? тиф? холера? малярія? запалення мозку?

Остання епідемія джуми, що спустошила Західну Європу, спалахнула у Марсилії (XVIII ст.) Її приборкано за допомою майже по-військовому проведених заходів, які мали запобігти загибелі цивілізації.

Радіація, що створила загрозу для життя малого українського містечка Чорнобиль, про існування якого донедавна знала тільки горстка людей, сколихнула наше уявлення про небезпеку. Чорнобиль викликав неспокій не тільки тому, що там сталася катастрофа, але й тому, що така катастрофа може повторитися, спричинити ще більше жертв і довести до ще страшніших наслідків. Нова джума бродить по Європі. Найменший нещасливий випадок спонукує прихильників і супротивників атомної енергії до завзятих суперечок.

На роздоріжжі

Не виключено, що західні держави одна за другою припинять будівництво зненавиджених реакторів. Однак не тому, що громадськість переконана в їхній шкідливості, а тому, що замовчування недоліків або спізнені інформації урядових чинників про аварії на західних атомних електростанціях та взагалі лицемірність урядів у цій справі викликають щораз більше опору. Тому відхід від ядерної енергії буде наслідком вад нашої демократичної системи. Джума поставила грецьку державу поміж природою і культурою, а також віч-на-віч перед небезпекою хаосу. Ядерна техніка наших днів ставить модерну державу віч-на-віч перед колосальними виробничими можливостями та нищівним потенціалом атому — передусім перед проблемою інтеграції техніки з демократією.

Західні європейці не дають себе вирвати зі стану спокою, не хочуть відступити від дотеперішніх позицій і виглядає так, що Чорнобиль проминув, не викликавши ні страху, ні роздумів. Кожна зацікавлена група виступила із заявами, які відповідали її упередженням.

На перший погляд реакції по цей і по той бік Рейну виглядають як абсолютні протиріччя. Уряд, спеціалісти й журналісти в Парижі говорили: ми маємо все під контролем. Виглядало так, що радіоактивна хмара сама затрималася на кордонах Франції. Не наслідком атмосферних змін, а завдяки якійсь невидимій лінії Мажіно, яка цю хмару затримала і знищила. На другому березі Рейну все було інакше. У Федеративній Республіці Німеччини заговорили про тридцять тисяч ракових захворювань, про падіння розпаленого українського реактора в землю, про те, що селяни заорали харчові продукти й про те, що демонстранти маршують до навколишніх атомних електростанцій, які, мовляв, можуть кожної хвилини немов пляшки з шампанським вибухнути й дати почин до апокаліпсису.

На обох берегах Рейну йшлося тим, що завідують засобами масової інформації, про маніпулювання своїх виборців. Одні відповідно до своєї постави не підсичували хвилювання, інші лили олію у вогонь сенсацій, а що діється з Україною і українцями, було їм байдуже. Але найбільше чудовище влаштувала Європейська Спільнота. Вона вирішила, що допустиму висоту радіації слід встановлювати відповідно до інтересів окремих держав — членів Спільноти, отже напрям вітрів піддано політично-юридичному контролеві... Як же інакше пояснити те, що на югославські продукти накладено заборону імпорту, а на шведські ні, що Німецька Демократична Республіка нібито залишилася не зараженою, а Польща була заражена?

Понад кордонами

Можливо, що українська катастрофа має величезне значення і не має собі рівних, а ми наслідки цього тільки в той спосіб витримаємо, що сховаємо голову в пісок своїх упереджень. Нещодавно європейська молодь поставила запит: Як подолати Ялту? Тепер маємо відповідь. Радіоактивну хмару, яку женуть вітри, державні кордони не затримують. Вона ігнорує святе право народів на самовизначення і не проявляє респекту супроти держав, які по-своєму це право інтерпретують і як хочуть так і вирішують долю підлеглих їм народів. Тепер Ялта вже втратила своє значення.

Чорнобиль матиме на довгий час для геополітичного балансу більше значення ніж Гірошіма. Принцип нуклеарного залякування — коли ти вистрілиш, я теж вистрілю, отже краще не стріляймо — сцементував поділ Європи, а згадки про Гірошіму зміцнили тривкість державних кордонів. Тим часом небезпека дальших вибухів реакторів вимагає створення системи інформації, контролю і протизаходів. Нові вимоги безпеки заперечують традиційному твердженню, мовляв, «граница на замке».

Європа націй і блоків раптом постаріла й посивіла. Принципи територіального суверенітету, що протягом сторіч панували у міждержавних стосунках, стали дискусійною справою. Від часів Вестфальського миру була утверджена засада, що кожний уряд, незалежно від того, чи він добрий чи поганий, мудрий чи дурний, мав опікуватися населенням, дбати про його здоров'я, а воно за це мало супроти уряду проявляти слухняність. Суверенним є той індивідуум, суверенною є та держава, які в кожній ситуації і на власну відповідальність, але й на власний риск можуть вирішити питання: бути чи не бути.

Після Чорнобиля це питання актуальніше, ніж будь-коли раніше, але традиційні актори видимо забули цю істину. Відповідь на запитання чи німці або французи проіснують, тепер залежить від безпорядків в українських атомних електростанціях і від напряму вітрів у атмосфері. А Бонн і Париж так само не мають впливу на радянські реактори, як і на стан погоди. Чи в бюрократичних апаратах на Сході панує логіка, чи її там немає — це лежить поза сферою нашого пізнання. А все ж таки ми від цього залежні.

Хто тепер не усвідомив собі, що небезпека від ядерних реакторів загрожує також Західній Європі, той викреслив зі своєї свідомості східні реактори. Це тим більше, що через відсутність точних інформацій важко оцінити справжню небезпеку. Журналісти, науковці і супротивники ядерної енергії займаються висвітленням справ у себе. І правильно, бо ж атомна енергія це не іграшка, і кожний нещасливий випадок може потягнути за собою дальші. Але, якщо хтось очищує запущене поле у себе, він далекий від того, щоб вичистити стайню сусіда.

Хай ангели невинності думають, що хочуть, але Чорнобиль — це ядерна енергія плюс тоталітаризм або, іншими словами — риск модерної техніки, поєднаний з безгосподарністю, бюрократичним деспотизмом і поліцейською державою. Поневолена преса, засекречені центри наукових дослідів, безвідповідальність на верхах, підлабузництво на середніх щаблях, мовчанка і «моя хата з краю», внизу системи, доносительство скрізь, відсутність критики, заборона маніфестацій протесту —

(Закінчення на стор. 4-ій)

Автор — колишній марксист, публіцист і письменник, представник французької групи «Нових філософів». — Ред.

Ганна Черінь

РІЧНИЦЯ ЧОРНОБИЛЯ

Все йде, все минає... Минає, а сліди лишає незабутні. Якось так трапилось, що атомовий вибух стався саме в Чорнобилі, і вже ані один вірш на цю тему не обходиться від страшного епітета „чорний", що в теорії літератури має спеціяльну назву — „кам'яний епітет". Чорна біда, як чорна чума, не розвіялась і не пропала безслідно. На жаль, вона висить чорною ж таки хмарою над Україною, і саме в ці дні з цієї хмари може впасти нищівний дощ — як понесе повідь воду з верхнього Дніпра і його приток на південь, до Києва і далі.

Світ забуває про Чорнобиль — уже мабуть половина тих, що знали, тепер заповняє думки новими сенсаціями, і знову термін „Рашія" вживається так рясно, що й не знати, як те варнякання спинити.

У світі є біля 400 реакторів, найбільше їх у ЗСА (понад сто). Мільйони населення живуть близько до реакторів. У Европі реактори побудовані біля багатолюдних міст, бо й нема таких просторів, куди б ті небезпечні споруди можна заховати. В СССР безлюдних просторів досить, але в Совєтському Союзі й далі будують атомові станції при столицях і великих містах, нібито, щоб заощадити кошти пересилання енергії. Там продовжують будувати реактори графітного типу, такі, як у Чорнобилі, хоч інженери цілого світу визнали їх дуже небезпечними. Совєти нагло потребують енергії, а витрачати час і гроші на конструкції нового типу не бажають — отож, нічого їх не навчило, і вони й далі наражають людство України й цілого світу на смертельну небезпеку. Ще й на Кубі, 90 миль від ЗСА, СССР будує атомову станцію чорнобильського типу. Москва, не дивлячись на свою нововведену „гласность", відмовилась допустити інспекторів МАГАТЕ до реакторів. Так, уряд СССР буде гнати свої реактори, не зважаючи ні на що, і під страхом кари вимагатиме від будівельників якнайвищих темпів.

Руками солдатів і „добровільців" совєти заховали реактор в саркофаг. Це найдешевший спосіб, але чи він надійний — дуже сумнівно. Реактор може діяти ще й сотню літ — і хто його перевірить підземно й надземно?! А поруч із саркофагом працюють на двох пущених бльоках тисячі майбутніх жертв радіяції. Та ще й додаткових два реактори мають побудуватися; це якась диявольська помста і знущання над недобитим людством прилеглих земель.

Довго про Чорнобиль сповіщалося в совєтській пресі лише короткими стрічками, десь на останній сторінці, аж поки, після Віденської конференції в передовій статті „Правда України" не призналась до грубих помилок та злочинних експериментів на четвертому енергоблоку, що призвели до катастрофи. В числі винних згадано два міністерства: Енергетики й Електрифікації. Згідно з обрахуванням Політбюра партії, втрати становили на червень 1986 року 2 мільярди рублів. Були б багато вищі, якби уряд виплачував відшкодування потерпілим... „Життя бере своє", — каже кореспондент „Правди України" А. Сокіл. В Чорнобилі мили будинки, вулиці, хідники й навіть кущі, здирали землю й вивозили її не знати куди, і в кінці липня дозволили людям приїхати по своє майно. Дозиметр не пропускав „брудних" речей. В листопаді проходили, — як висловився кореспондент, — „Фінішні зусилля". Проклали навіть нову дорогу, щоб обійти „рижий ліс", знищений радіяцією. Ботаніки спостерегли, що радіяція згубно діє на шпилькові дерева, а листвяні витримують її краще. Приїхав на станцію голова Ради Міністрів України Ляшко, і з ним відбулась нарада по „ліквідації наслідків аварії" (а вже не раз перед тим було сказано, що наслідки ліквідовано). Як повідомляє той же А. Сокіл, в грудні ще виправляли недоліки саркофага... В інтерв'ю академіка Легасова оптимістично звучало твердження, що джерело радіяції надійно замуровано в саркофазі, і „ніяких несподіванок не буде". Але тут же академік застерігається: не виключені несподіванки „наукового характеру" всередині саркофага. Для того є спеціяльна обслуга. А щодо загород водоймищ, ще буде видко, як повідь прийде, — каже Легасов.

Перший енергоблок працює методом „вахти": 15 днів живуть в „Зеленому Розі", недалеко від реактора, а тоді їдуть на 15 днів відпочинку в Києві, де живуть їхні сім'ї. Рівень радіяції зменшився в 10-12 разів, — повідомляє газета „Ізвестія" за 6-те грудня 1986. Яка ж то висока вона була досі!!! Щодо Києва, висота радіяції „наблизилась до передаварійного рівня".

Для населення показали через телевізор „документальний" фільм про Чорнобиль, — цілих 40 хвилин, бо, мовляв, „люди вимагають правду без прикрас". Але якраз правди в цім фільмі нема — тільки агітаційні кадри ударної праці, а сама катастрофа не задокументована, а прихована. Як відомо, жертви катастрофи були відвезені в Москву, де доктор Ґуськова у співпраці з американським доктором Гейлом лікували хворих переливанням крови й пересадкою кістного мозку. Але виявилося, що операції не вдалися, з причин нестачі відповідного обладнання й браку добрих донорів. В березні голова Комітету Атомової Енергії Андронік Петрос'янц вперше заявив, що винні в спричиненні катастрофи станутъ перед судом. Якби ж то дійсні винуватці стали — з верховного совєтського уряду, що керує атомовою станцією з Кремля! Коли нарешті стануть вони перед судом історії за цей голокост українського народу?!

Починаючи з січня місяця преса виставляє на показ героя Чорнобиля — одного з небагатьох, кого ще можна показати. Це — майор пожежної охорони Леонід Телятніков, що в ту страшну ніч був на чолі охорони станції. Провадячи інтерв'ю з Телятніковим, кореспондент „Ізвестій" вжахнувся: „Ви змілись, Леоніде Петровичу...". На це Телятников відповів, що без праці він „розслабився"; але 10-го січня, після лікування, він повернувся на працю як керівник сектора випробовань пожежної лябораторії. Інші колеги ще лікуються в Києві. Родина Телятнікова має надію отримати кватиру в Києві (навіть такому героєві її ще не дали!). Діти вчаться, — як признався майор — не дуже добре. „Але це тимчасово, все налагодиться. Адже ж і їм випав важкий рік". Діти, напевно, були хворі, але про це в інтерв'ю не згадано. Майор Телятніков отримав зірку за хоробрість від лондонської газети „Стар" і в березні цього року приїхав ту нагороду відібрати. В Лондоні він зустрівся із прем'єром Тетчер. Знана своїм гострим розумом і гострим язиком Марґарет Татчер не проминула згадати, що чорнобильська радіяція досягла Англії, й від неї постраждали трава й вівці. Телятніков відповів їй: „У нас постраждали люди, що зробили все, щоб радіяція не пішла на вашу траву...". „Приїжджайте до нас в гості, і ви побачите, що Київ стоїть на місці й почувається нормально".

Що Київ стоїть на місці, в цьому ніхто й не сумнівається. Навіть Чорнобиль стоїть на місці. А от чи Київ почувається нормально — сумнівно. Журнал „Наука і суспільство" за січень 1987 надрукував статтю академіка Д. Грузинського. Він визначає два види радіяції: внутрішню (альфа і бета частини) і зовнішню (гамма-промені). Яка з них гірша — важко сказати. Мабуть що зовнішня — через рослини, що вибрали радіяцію. Деякі рослини (люпин, гречка, квасоля) очищують грунт, всотуючи радіяцію. Отож, можна ними очистити грунт, але зібраний урожай треба знищувати. А де? А як? Спалювати не можна, бо радіонукліди разом із димом потраплять в атмосферу. Академік Грузинський радить закопувати в спеціяльних місцях, вистеливши рови водонепроникливою глиною. А де ті спеціяльні місця? Ще можна хемічно обробляти грунт, щоб цезій пішов углиб і там лишився. Можна переорати торф і мох, що ввібрали радіяцію, пустити це вглиб, де коріння не досягає. Ну, а як досягне та витягне радіяцію наверх? Академік радить найтяжче заражені грунти пустити на деякий час під перелоги. Можна також сіяти неїстивні рослини, наприклад льон. А що з того робити? Ткати радіоактивне полотно?! Щодо харчування, а специфічно щодо харчування киян, академік радить добре мити овочі, їсти багаті на калій і кальцій абрикоси й родзинки і уважати на лікарські трави — бо якраз вони сильно вбирають радіяцію.

Деякі евакуйовані мешканці з Прип'яті й Чорнобиля повернулися до своїх садиб, але більшість порозселювалися, спочатку в приймах, а потім у новозбудованих селах. Кореспонденти повідомляють, як господині тішаться новими хатами, коло яких уже насадили квітів і кущів... Ідилія. Але багато „дінстів" — ще безпритульні, спеціяльно ті, що хотіли б поселитися в місті. „Ізвестія" за 6-го березня надрукувало лист родини Терещенків, що їх із Прип'яті послали в Ставрополь, але, хоч вони мали „путьовку" з Ради міністрів СССР, їм квартири не дали, мовляв: „ви не з нащого району. Ви прописані в Прип'яті". Отакий бюрократизм! Та канцеляристи наче й не чули про Чорнобиль. „Таж це знущання над людьми, що потрапили в біду!" — плачуть Терещенки. Сподіваємось, що після цього їм дали кватиру. Адже після проголошення Горбачовим нової політики „гласности" й самокритики, газети час від часу друкують листи від громадян з різними скаргами; тільки окремі листи, для „показухи"; тож напевно вони таким вибраним людям допомагають.

А головне — будується нове місто Славутич, 50 кілометрів від Чорнобиля, на березі Дніпра, недалеко від села Неданчичі. Покищо на якорях стоїть пловучий присілок, що так і зветься „Якір" — це п'ять дизельних пароплавів, у яких і мешкають будівничі Славутича. Місто розраховане на 20-30 тисяч працівників Чорнобильської Атомової станції та їх родин. Ніякої індустрії в місті не буде, але будуть лікарні, школи, крамниці, сади і все, що потрібно для мешканців. Транспортний рух ітиме поза містом, вулицями курсуватимуть тільки таксі (сподіваюсь, що робітники будуть в змозі найняти таксі, але щось воно не віриться...). Місто має бути готове за два роки. А покищо сувора зима й непевна весна перешкоджають в праці, не досить матеріялу й інструментів навіть паливо привозять літнє, а не зимове. На теплоходах є місця тільки на 2,400 людей, а на будівництві працюють біля 10,000 осіб. Крани непридатні, немає труб. Проте, заступник начальника будівництва В. Бубнов сповнений оптимізму:

— В січні можна буде вселюватися в перші будинки.

— Як? Без труб? — питає кореспондент?

— Будуть труби, — відповідає Бубнов.

Кореспондент не відступає:

— Коли?

— Через чотири дні. І куди ви поспішаєте? Сьогодні ж іще не 31-го січня, маємо ще багато часу. На будівництві не досить лікарів, не вистачає місця в їдальні. В крамниці так холодно, що покупці хапають крам, не роздивившись, що купили, й тікають. Нема де прати білизну. Так звітує кореспондент А. Сокіл в „Правді України" за 24-го січня 1987. А нижче перший секретар КПУ Палежченко стандартно „підсумовує ситуацію": „Наладнується ідеологічне забезпечення реалізації плянів будівництва". Як це розуміти, він певно і сам не знає.

У березні вирішено, що „Славутич має бути збудований не за два роки, а за рік. Треба ж десь поселити працівників Чорнобилю! Проте, виявилося, що запланованих помешкань вистачить лише для працівників 1-го і 2-го бльоків. Отож, треба розширити місто. А робітників на будівництві не вистачає, бо їх не можуть забезпечити помешканням. Працює лише 1/4 потрібних для будування людей. Як же вдвоє скоріше побудувати місто і зробити його вдвоє більшим?

Надходить весна — і загроза повені. При водоймищах споруджені загороди й пастки — ями, що мають затримувати радіонукліди. Побудовані водозахисні споруди на річках Сахан, Ілья, Вересня, Бережать, Радинка, Несвич та інших, що впадають в Уж і Прип'ять — для захорони перед повіддю. Збудована 30-метрова стіна в грунті біля основи 4-го енергоблоку. Але хто-зна, яка буде повінь і що робитиме вода? „Правда України" за 14-те березня дає прогнозу про „середньо-високу повінь".

Звичайно, створені спеціяльні комісії по боротьбі з поводдю. Основна повінь формується якраз на річці Прип'ять! Записи снігу в верхів'ях Дніпра в цім році в 2-2 1/2 рази вищі норми. Вода йтиме з занечищеної зони ЧЕС. В нижніх притоках і на Дніпрі споруджені резервуари, щоб там запастися водою перед повіддю... Тривожна буде весна на Дніпрі!

Знову мучить болюче питання: хто винен? На жаль, це питання можна поставити лише в зміненому вигляді: на кого зіпхнути вину? Головний спецкореспондент „Правди" Гусев каже: „На кожній станції повинен бути головний фізик, без якого на станції не можна нічого починати". Звідси висновок: такого спеціяліста не було. Станцією керують не науковці, а партократи. Це підтверджують вислови академіка В. Легасова, заступника директора Інституту Атомової Енергії, солідного вченого світової слави, що 26-го квітня ввечорі вже був у Чорнобилі. Він ствердив, що аварія сталася несподівано. Треба зауважити, що це була несподіванка для населення і для тих, що нічого про експерименти не знали, включно з самим Легасовим, але не для тих, що ці експерименти провадили. „Скільки неправильних дій треба було зробити, щоб таке сталося! — лементує Легесов. Він нарікає на бюрократію, якою годується ціла армія паразитів. „Бюрократія смертельна для науки. Чересмірна ієрархічність душить науку. Наука, як і мистецтво, не терпить проміжкових ланок". Легесов ставить вимогу позбутися людей, що заважають працювати. Він констатує, що писання й формалізм досягли таких маштабів, що науці вже тяжко нести цей хрест. „Учені повинні виховуватися гуманітарно, без технарів", — вимагає академік.

Він бачить вихід із небезпеки в тому, що хемічна діягностика мусить бути на такім рівні, щоб ловити і найменші газові виділення — датчиками раннього попередження.

Вимоги академіка Легасова цілком слушні. Він мав змогу висловити їх і лишитися без покарання — після заповідженої горбачовської „відлиги". Як тільки „нова" політика була проголошена на 27-му з'їзді партії, всю країну сколихнула хвиля ентузіязму, що з центру перекинулась і в окремі республіки, в тому числі й на Україну. В повітрі запахли брості свободи.

Українські інтеліґенти обізвалися в обороні української культури й мови... Отож і в справі охорони населення від атомових катастроф мусіла б настати так конче потрібна зміна. Але після кількох промов і бомбастичних статей, горбачовський лібералізм перелився просто в вимогу більших темпів, тяжчої праці, ширших норм, крутішої ощадности й самопожертви. А головне, наголошується вимога тіснішого партійного нагляду. На кожній ділянці, де ще цього не було, має бути встановлений партійний наглядач. Отож, виглядає, що і далі, більше ніж досі, наукою і технікою керуватиме не вчений, фахівець — спеціяліст, а політик. Можна сподіватися нових Чорнобилів, якщо населення України, закордону, цілого світу не зробить належних висновків.

М. Б.

Питання Чорнобиля все ще живе

Дня 26-го квітня вже рік чорнобильської трагедії, а тема не сходить із сторінок преси чужої і своєї. Матеріяли до неї величезні. Найбільш професійно, на мою думку, написане на цю тему — це стаття Беннета Рамберга в числі 2/86-7 журналу „Форейн Афферс". У всій цій багатій літературі в чужій пресі не знайдеш багато про те, що жертвою катастрофи з вини московського режиму впав вперш усього український нарід. Цю прогалину мусимо виповнювати самі публікаціями в чужих мовах. До таких вартісних публікацій треба врахувати книжечку, що її написав Константин Зеленко п. н. „The Chornobyl Nuclear Disaster", („Чорнобильська нуклеарна катастрофа") видану лондонською Европейською групою зв'язку канадської ради поневолених европейських націй в Оттаві. Книжечку розіслано, завдяки матеріяльній підтримці одного з наших меценатів, членам парляментів і урядовим чинникам вільного світу. Тому що ця жахлива подія дає нагоду пригадати під'яремний статус України, видання цеї книжечки — корисне діло!

Питанню чорнобильської катастрофи присвячене теж найновіше видання журналу політики і культури „Віднова". Це п'яте число журналу (потрійне — Літо — Осінь — Зима 1986, 280 сторінок) обговорює (на 162 стор.) чорнобильську трагедію. Це дуже сумлінно зібрані документи і голоси світової преси зв'язані з цією сумною подією. Серед документів найцікавіші — довідка про місто Чорнобиль, передрук К. Зеленської і Л. Ковалевської з української совєтської преси, фрагменти з офіційного совєтського звіту про катастрофу, рапорти про лікування жертв і подібне. У відділі „Статті і коментарі" — вартісні статті В. Малинковича, Л. Олександрова, В. Бандери, В. Максимова і восьми інших авторів, які в цілому дають пречистий образ події. Хоч нині так багато написано вже на цю тему, передрук основних матеріялів в одному виданні є, на мою думку, неоціненим джерелом не тільки інформації, але теж для дальших дослідів і коментарів.

Це більш цінними у цьому числі вважаю статтю Я. Білинського про Щербицького, та М. Фішбейна про IX з'їзд письменників України, автора, який знає особисто тих діячів культури в УССР. Інтерв'ю Я. Пеленського переведене з ним редактором польського журналу „Контакт" ще в 1984 році відоме читачам „Свободи" з передруку (чч. від 16-20. грудня м. р.), настільки вагоме змістом, що варто було утривалити його в журналі. Дуже інтересна стаття Мирослава Трухана про перспективи українців у Польщі. Є три статті про жіночий рух у діяспорі. У відділі рецензій замітні — рецензія на книжку Є. Томашевського „Річ Посполита трьох народів", та М. Д. Добрянського на Р. Конквеста „Жнива смутку". Як попередні випуски, „Віднова" може конкурувати добором матеріялів та інтелектуальним рівнем авторів із поважними журналами світу.

Річна передплата 18 дол. В Америці можна замовляти, звернувшись на адресу: Dora norbachewsky 148 Glenn Str. Philadelphia, Pa. 19115

МІНІСТЕР ЗДОРОВ'Я у мехіканському уряді Ґільєрмо Соберон заявив, що його уряд заборонить в скорому часі торгівлю кров'ю, якою зацікавлені деякі американські шпиталі у зв'язку з поширенням хвороби АІДС і браком крови в ЗСА. При тій нагоді згаданий міністер заявив, що в Мехіко є покищо тільки 407 випадків захворіння на АІДС, які були клінічно стверджені, але уряд припускає, що хвороба буде поширюватись і до 1991 року в Мехіко може бути вже 32,000 хворих на цю покищо невиліченну хворобу. Міністер Соберон закликав ЗСА й інші країни світу серйозно взятись до поборення цієї хвороби, яка переходить в епідемію, і інвестувати відповідні суми грошей на винайдення ліку проти АІДС.

З ЖЕНЕВИ ІНФОРМУЮТЬ, що представники на переговорах про зменшення стратегічної нуклеарної зброї запропонують, може навіть ще цього тижня, нову версію цілковитої елімінації ракет середнього засягу і значного зменшення іншої зброї. Совєтський делегат на переговорах Алексєй А. Абуков висловив переконання, що договір про зменшення ракет середнього і близького засягу та відтягнення їх з Европи може бути підписаний ще в цьому році.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ МОЛОДІ в Іраку маршували вулицями столиці Багдаду, великого 4,5 мільйонового міста, в національних костюмах, відзначуючи в такий спосіб 1,124 роковини з дня постання міста. Вони несли плякати із засудом „іранської агресії" проти їхньої батьківщини. Війна між цими двома країнами триває шість й півроку і покищо немає вигляду на її закінчення.

ДЖУМА В ЧОРНОБИЛІ

(Закінчення зі стор. 3)

такий брак демократії не сприяє діловим дебатам, відвертій дискусії і діловим оцінкам користі та шкоди від того чи іншого типу реактора або тої чи іншої системи безпеки.

Скільки тисяч голосів протесту можна було б почути, якби стався американський, французький або німецький Чорнобиль? А число демонстрантів, які вийшли б на вулиці, досягнуло б, мабуть, багатьох сотень тисяч. А може смерть в Україні приходить ласкавіше? Чи ми маємо менше причин для хвилювання? А чи нема потреби, з огляду на загрозу для цілого континенту, застосовувати надійні протизаходи? Справа виглядає так, що або ми будемо організувати публічні маніфестації, або ми мусимо бути готові до чергових українських катастроф. Боротьба за права людини, за вільний обмін інформаціями і вільний рух людей — це не якась там побічна ідейка і не розкішна примха, а передумова для розгорнення поважного екологічного руху за рятування життя на землі.

Західні уряди, опозиційні партії та европейські інституції крутяться від страху й тупості в зачарованому колі. Коли виринув проект надіслати европейську дослідну комісію до СРСР, його зразу погребли. А тим часом такі катастрофи як у Чорнобилі, сповіщають нуклеарну смерть Европи, хоч ми так поводимо себе нібито нічого не сталося. І годі дивуватися, що страх серед населення шукає вентилів у банальних і другорядних темах, які зводяться до журби за салат і шпинат. Після того, як ми перестали займатися загрозою з боку радянської ядерної економіки як конкретною сучасною проблемою, ми тепер знову зіткнулися з цим викликом, але ніхто не може з'ясувати ситуацію. Тому ми поводимося, як мухи в закритій пляшці.

Біда не знає закону

Небезпека, що походить від атомної енергії, значно перевищує небезпеку від античної джуми. Це політична й технологічна небезпека. Якби йшлось тільки про суспільно-політичну загрозу, то тоді лицарі холодної війни могли б сказати: «Таке може статись тільки в Радянському Союзі» або «Це логіка капіталізму». Якби це була виключно медично-фізіологічна небезпека, тоді мали б рацію «зелені» твердячи, що «риск всюди однаково великий». Ніде нема гарантії, що небезпеку усунено, але відсутність демократії її значно збільшує. З обох боків Залізної Заслони передумовою проіснування є права людини.

Прихильники наївних надій вірять у те, що кремлівських вождів можна примусити скоро відмовитися від програми ядерної енергії. Але якими заходами можна їх до цього привести? Добрим прикладом з нашого боку? Небезпечна ілюзія! Просто силою? Удавана задиркуватість. Ми повинні усвідомити, що ця небезпека рівною мірою повисла над поневолювачами і поневоленими, і диктатури загрожені не менше, ніж демократії. Запропонуймо спільну систему протизаходів, взаємну допомогу і загальні правила безпеки, інформації і контролю як основу загальноевропейського пакту проти новітньої джуми. Хоч тирани ставляться до Заходу вороже, вони особисто, в разі потреби, нерадо відмовляться від допомоги з боку «буржуазних» лікарів та спеціалістів. Біда не знає законів, і коли один малий укол демократії може продовжити життя людства в нуклеарній системі, його треба — хочеш чи не хочеш — прийняти. Боротьба може тривати одну або й дві генерації, але її початок буде символом величі. Бо ж не можна тішити себе ілюзіями, коли треба рятувати цивілізацію.

УКРАЇНА ПІСЛЯ ЧОРНОБИЛЯ

Кореспонденція з Києва

Перші ознаки того, що в Україні трапилося щось жахливе, що її спіткало якесь лихо, можна було побачити у київських школах. Буквально за два дні до першотравневих свят із шкіл зникли діти високопоставлених батьків. Кияни досить швидко довідалися, що ці впливові батьки літаками відправляють своїх дітей [illegible] від Києва, зокрема, до Москви та Ленінграда. А [illegible] значний діяч привіз свою дитину в аеропорт у протигазі. Паніка, що охопила партійно-державних керівників, стала сигналом тривоги для населення. Люди почали цікавитися причинами раптової евакуації дітей високого начальства. Але першого травня мало хто з киян знав про різке підвищення радіоактивності у місті, перші повідомлення з'явилися десь за чотири дні після першотравневих свят. Тому люди, як завжди, вийшли на демострацію, як завжди, пройшли повз трибуну, несучи транспаранти, прапори і квіти. А ті квіти вже були радіоактивні. Деякі вчителі київських шкіл, незапокоєні раптовим зникненням дітей високопоставлених батьків, вирішили зв'язатися з батьками й запитати, чому діти не прийшли до школи. І тут виявилося, що евакуація дітей високого начальства мала масовий характер. Приховати це від жителів міста було вже неможливо. За сигналом згори (невідомо, чи з Києва, чи з Москви) з партійними працівниками було проведено індивідуальні розмови. Їх запитували, де знаходяться їхні діти. Якщо з'ясовувалося, що діти вивезені з Києва, партійним працівникам недвозначно заявляли: або повернути дітей до міста, або піти з високої посади. У всіх відомих нам випадках високопоставлені батьки негайно повернули своїх дітей до Києва. Ці особи прекрасно знали, яка небезпечна для дітей радіація, але кар'єра була для них, либонь, дорожча за здоров'я, за долю власних дітей. Про все це кияни говорили ще досить довго. Коли паніка почала потроху вщухати, у Києві, а згодом і по всій Україні, відбувалися збори, на яких говорили про аварію в Чорнобилі та її наслідки, а також про те, яких заходів вжили органи влади. Такі збори відбувалися здебільшого у досить діловій атмосфері, але часто можна було почути критичні голоси, бо точної інформації про те, що сталося, власне, не було. Всі ці збори були спрямовані на те, щоб якось пригасити неспокій населення. Невдовзі почалася нова кампанія: поразку радянської ядерної політики намагалися видати за моральну перемогу. Почали галасувати про новий тип героїзму радянських людей. Почали переконувати світ і самих себе, що радянська людина сильніша за атом. Влада намагається протидіяти критичному ставленню населення до ядерної енергетики. Очікується на те, що до цієї пропагандистської кампанії збираються залучити літературу і мистецтво.

Для подолання наслідків катастрофи, для допомоги жертвам, власті намагалися активізувати громадську діяльність: колективи підприємств приймали підвищені виробничі зобов'язання. Люди справді хотіли допомогти жертвам катастрофи. Подекуди це навіть вгамовувало почуття розпачу, безпорадності, безвиходу. Але траплялося й інакше. На деяких підприємствах були гострі конфлікти між робітничими колективами, з одного боку, та трикутником дирекція-партком-профком — з іншого. Це сталося тому, що саме перед чорнобильськими подіями вже були прийняті підвищені зобов'язання, а тепер людям пропонували взяти їх знову. Почали писати до газет, протестувати. Керівники підприємств, парткоми та профкоми поставилися до цих протестів дуже обережно, шукали компромісних рішень. Кажуть, що в Івано-Франківську зняли якогось секретаря профкому — за те, що знехтував справедливі протести робітників.

Настрої у Києві різні. Після страху та паніки багатьох охопило почуття безпорадності — мовляв, нічого не вдієш, як є, так воно вже й буде. Багато хто не тільки думає, а й каже, що це не перше лихо, яке звалилося на Україну в цьому сторіччі і ніхто й ніщо не могло цьому запобігти. Люди переживають події в Чорнобилі як національну трагедію України. У колах неофіційної опозиції ставлять запитання: чому Україна, яка має досить природних паливних ресурсів для власного споживання, буквально напхана атомними електростанціями? Багато хто вважає, що за чорнобильську трагедію відповідальні не інженери й техніки, які безпосередньо провадили експеримент на АЕС, а партійно-державні керівники, які віддають накази про такі експерименти в ядерній енергетиці, в той час, як вільні дискусії про такі експерименти і про пов'язані з ними проблеми охорони навколишнього середовища заборонено.

Чорнобиль виявив слабкі сторони не тільки радянської ядерної техніки, а самої радянської системи, яка не може захистити людей від цієї техніки. І немає ознак того, що цю політику радянських властей після Чорнобиля піддано якимось змінам. Ба більше, кажуть, що атомні електростанції на Україні будуть розбудовувати, навіть залучаючи до цього поляків. Всесоюзні власті забороняють на Україні дискусії щодо основних засад, щодо наслідків енергетичної політики в республіці. В той час, як у Росії сьогодні можна вільно говорити про проблему перекинення північних рік на південь, заборона вільної дискусії про ядерну політику в республіці та про наслідки чорнобильської катастрофи свідчить про колоніальний статус України в системі Радянського Союзу.

ПЕРША ЛИСТА ПЛАТНИКІВ „ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ" ПРИ УАКРаді ТА ФОНДУ СКВУ ЗА РІК 1986

1. Подаємо до відома, з подякою, першу листу попередніх платників, що пожертви переслали перед 1. січня 1987 р.
2. Друга листа, що появиться вкоротці, міститиме всіх жертводавців, що переслали датки за рік 1986 після 1-го січня 1987 р., як рівнож усіх нових платників, що вперше зложили пожертви за рік 1986.
3. Усі жертводавці на Фонд Оборони 1-оі УД УНА одержать особисту подяку від Крайової Управи Братства кол. Вояків 1-оі УД УНА.

Ім'я, прізвище, стейт	УАКР	СКВУ
Амброзяк Максим і Ольга, Мн.	25.00	
Андрейко Марія, Фл.	15.00	
Андрусяк Марія, Міч.	15.00	25.00
Антипів Ксеня, Н.Й.	25.00	
Антоненко А., Па.	25.00	25.00
Антохій Ольга, Мн.	15.00	
Артимишин Богдан, Па.	25.00	25.00
Артимишин Люба, Н.Й.	25.00	25.00
Артюшенко Юрій, Іл.	15.00	15.00
Бабяк Михайло, Н.Й.	15.00	
Бадран Микола, Міч.	25.00	25.00
Байляк Роман і Анна, Н.Й.	25.00	30.00
Бакум Володимир і Оксана	15.00	10.00
Бакало Варвара, Н.Й.	15.00	
Балей Петро, Ка.	30.00	30.00
Балабан Остап, Н.Й.		30.00
Д-р Бараболяк Микола, Іл.	30.00	
Баран Володимир, Мі.	15.00	
Д-р Барановський Роман, Н.Й.	50.00	15.00
Барнай Б., Фл.	15.00	
Барняк Іван Фл.	5.00	5.00
Д-р Барусевич Микола і Софія, Фл.	25.00	15.00
Бачинський Юліян, Н.Дж.	30.00	10.00
Бачинська Оксана, Н.Дж.	20.00	10.00
Белей Мирослава, Кон.	15.00	10.00
Берґенсток Надя	25.00	
Бережна Евфрозина, Фл.	15.00	10.00
Берізка В. Н.Й.	15.00	10.00
Березовський Михайло, Мі.	25.00	
Березюк Олена, Мн.	30.00	5.00
Березяк Володимир і Катерина, Па.	25.00	
Вертш Ольга, ЛА.	10.00	5.00
Бігун Михайлина	15.00	
О. Біляк Степан, Фл.		10.00
Біляк Олена, Фл.		10.00
Білянюк Олекса й Лариса, Па.	105.00	
Білевич Олександер, Н.Дж.	25.00	
Д-р Білецький Володимир і Юліянна, Ог.	20.00	20.00
Блага Іванна, Н.Й.	25.00	
Блаженко Христина, Н.Дж.	100.00	
Близнак Іван, Н.Й.	10.00	5.00
Блиха Іван, Н.Дж.	25.00	15.00
Блонарович Лев, ВА.	25.00	10.00
Бобеляк Дмитро, Н.Дж.	15.00	
Бобяк Володимир, Мі.	30.00	5.00
Бобяк Роман, Н.Й.	15.00	15.00
Боднаренко Павло, Н.Дж.	25.00	
Боднарський Зенон	25.00	25.00
Боднарчук Марія і Зеновій, Н.Й.	30.00	20.00
Боївка Михайло, Ог.	25.00	
Бойко Михайло, Кон.	25.00	15.00
Бойко Василь, Н.Дж.		20.00
Борковський Роман, Н.Й.	25.00	25.00
Бородайко Богдан, Н.Й.	60.00	40.00
о. Боровський Володимир, Ґе.	25.00	10.00
Борис Іван, Па.	35.00	
Боченський Іван, Аз.	15.00	
Боярський Богдан М., Н.Й.	10.00	10.00
Бровар Ростислава і Володимир, Ін.	50.00	100.00
Бравн Христина, Н.Й.		25.00
Брожиня Михайло, Н.Й.	25.00	15.00
Бульба А.	10.00	25.00
Д-р Бунецький В., Фл.	15.00	15.00
Буняк Петро і Наталія, Н.Дж.	50.00	
Бурбан Олена Г., Те.	15.00	
Бутович Тетяна, Н.Дж.	25.00	
Бучак Мирон, Н.Й.	15.00	10.00
Ваглай Олександер, Фл.		10.00
Варивода І.	15.00	15.00
Варчак Анна, Н.Й.	15.00	15.00
Василькевич Катря, Па.	15.00	
Василенюк Юрій, Н.Й.	25.00	
Василів Антонія, Фл.	15.00	
Василенко Семен, Аз.	10.00	5.00
Василькевич Зенон, Мі.	25.00	
Вахута Олег, Н.Й.	75.00	25.00
Ващинський Богдан, Фл.	50.00	25.00
Венке Отто і Мирослава, Н.Дж.	15.00	
Вертипорох Юлія, Фл.	25.00	25.00
Бибачинський Юрій, Ка.	15.00	15.00
Винатович Дарія, Н.Дж.	15.00	10.00
Витвицькі Василь і Одарка, Н.Й.	25.00	10.00
Д-р Вишиваний В., Н.Й.	15.00	10.00
Війтек Дмитро, Не.	20.00	
Вінант Михайло, Н.Дж.	10.00	
Віхар Степан М., Мі.	15.00	
Войновський Петро, Н.Й.	15.00	
Войтович Дарія, Н.Й.	15.00	10.00
Войтович Володимир, Н.Й.	25.00	
Волчук Роман, Н.Дж.	50.00	50.00
Д-р Волянський Олег, Н.Й.	25.00	25.00
Волосенко Ірена, Ка.	25.00	
Вомпель Роман, Па.	15.00	10.00
Вомпель Осип, Па.	25.00	
Інж. Вонторський Олександер, Па.		30.00
Воробій Павло, Мі.	15.00	
Воробкевич Лев і Е., Мі.	25.00	
Воробкевич Александра, Мі.	15.00	
Врублівський Онисим, Іл.	25.00	
Гадуняк Ярослав, Н.Й.	15.00	10.00
Гайда Ігор і Рома, Кт.	25.00	10.00
Гайда Пилип, Мі.	15.00	
Гайда Любомир, Ма.	25.00	5.00
Гайда Михайло і Евфрозина, Ма.	15.00	3.00
Галабурда Ростислав, Н.Дж.	25.00	25.00
Галібей Р., Н.Дж.	25.00	
Галів Микола, Н.Й.		25.00
Ганас Володимир, Мд.	15.00	15.00
Гапій Осип, Н.Й.	20.00	20.00
Ганущак Дмитро, Н.Й.	15.00	5.00
Гапій Марта, Н.Й.	15.00	15.00
Гарасим Тимотей і Віра, Фл.	30.00	
Гарасимів Степан, Фл.		10.00
Гевко Любомир О. Мі.	15.00	
Геврик Богдан, Па.	30.00	10.00
Герець Михайло, Н.Й.	25.00	15.00
Герман Павло Б., Мі.	15.00	15.00
Гись Михайло, Па.	15.00	
Гіщинська Марія, Аз.	15.00	10.00
Гладкий Микола, Ві.	25.00	
Гладкі Орест і Марія, Н.Дж.	25.00	15.00
Гладкий Олександер, Кт.	15.00	
Глинські Роман і Анна, Ог.	20.00	
Гойдиш Евстахія, Н.Й.	25.00	25.00
Голінко Микола, Н.Дж.	15.00	10.00
Головатюк Панталеймон, Па.	15.00	
Головінський Василь, Н.Дж.	25.00	5.00
Голод Роман, Іл.	25.00	
Голубець Анастазія, Н.Й.	15.00	10.00
Горбачук Б., Кт.	15.00	
Гординський Ярослав, Ок.	12.00	
Горняткевич Дарія, НЙ.	30.00	
Д-р Ґординський Володимир, Н.Дж.	25.00	10.00
Гош Іван і Клавдія, Па.		20.00
Гошовський Микола, Н.Й.	15.00	10.00
Граб Омелян, Фл.	15.00	10.00
Грабар Олександер, Фл.	15.00	10.00
Грабець Роман, Ог.	50.00	10.00
Грабик Орест, Па.	25.00	
Гречак Кость, Н.Дж.	15.00	
Грибик Василь, Н.Дж.	10.00	10.00
Григорович Кирило, Н.Й.	5.00	15.00
Гриник Михайло, Н.Дж.	15.00	10.00
О. Гринюк Степан, Па.	25.00	25.00
Гринишин Віра, Н.Дж.	15.00	
Гуґель Олекса, Мі.	10.00	

Ім'я, прізвище, стейт	УАКР	СКВУ
Гулей Йосиф і Зеновія, Н.Й.	15.00	15.00
Гурський Петро, Па.	40.00	10.00
Гутович Євген, Н.Й.	25.00	
Ґавур Маріян, Ог.	15.00	10.00
Ґаляновський М., Н.Дж.	15.00	15.00
Ґарбер Василь і Оксана, Ва.	100.00	
Ґереґа Олександер, Ка.	10.00	
Ґеча Дамян, Н.Дж.	15.00	10.00
Ґлух Роман, Н.Й.	25.00	
Ґоїв Зенон Ярослава, Мі.	10.00	
Ґолець Петро, Кт.	5.00	3.00
Ґордон Гаврилюк Марія, Іл.	25.00	
Ґрант (Ґрунтковський) Петро, Ма.	25.00	
Ґудз Мирон, Кт.	10.00	5.00
Ґула Петро, Іл.		15.00
Ґула Степан, Аз.	10.00	5.00
Ґумовський І., Н.Й.	15.00	
Данилевич Степан, Фл.	15.00	
Данилевич Стефанія, Фл.	10.00	
Даниленко Іван, Н.Дж.	15.00	
Данилюк Роман, Н.Й.	25.00	10.00
Данилюк Олександер і Анна, Мі.	30.00	
Дацків Іван, Па.	15.00	
Дашко Петро, Іл.	25.00	
Дворян Станислава, Ка.	25.00	
Дейчаківський Богдан і Марія, Фл.	30.00	10.00
Д-р Дейчаківський Юра і Інна, Мд.	25.00	75.00
Демей Стелла, Н.Й.	15.00	
Демченко Юлія, Н.Дж.	15.00	
Демчук Ольга, Віс.	10.00	10.00
Демчук Володимир, Ва.	25.00	25.00
Денисенко Катерина, Д.К.	15.00	
Денисенко І. і О., Н.Й.	10.00	10.00
Держко Е. і І., Іл.	20.00	20.00
Децик В. Аз.	20.00	10.00
Дзедзик Андрій, Н.Дж.	20.00	
Дзівак Тетяна, Н.Й.	15.00	10.00
Дзюба Володимир, Ва.	15.00	10.00
Дзюба Корнель і Еміліа, Н.Й.	30.00	50.00
Дзюбинський Ерест, Фл.	15.00	15.00
Д-р Джуль Павло, Мі.	25.00	
Диґдалевич Марія, Н.Й.	15.00	
Діденко Юрій, Па.	30.00	
Діберт А. В., Ка.	10.00	10.00
Дмитренко Данило, Н.Й.	15.00	10.00
Довгалюк Харитон, НЙ.	40.00	
Долинська Л.А. Н.Й.	20.00	
Домбчевський Роман і Люба, Н.Й.	15.00	15.00
Дорощак Ірина і д-р Семен, Н.Й.	50.00	50.00
Дражновський Роман, Ві.	30.00	100.00
Дуб Володимир, Н.Дж.	25.00	
Дуб Константина, Н.Дж.	25.00	
Дуб Михайло, Мо.	15.00	
Дуб Олена, Ог.	15.00	10.00
Дубас Анна, Н.Дж.	25.00	25.00
Дуда Іван, Па.	15.00	
Дудра Дарія, Мі.	15.00	
Дурбак Борис, Фл.	15.00	
О. Дурбак Тарас, Ог.	10.00	10.00
Дуткевич Ярослав І. Мі.	5.00	
Дучинський Володимир, Ог.	25.00	50.00
Дяків Богдан, Мі.	15.00	
Еванс Петро, Ог.	20.00	10.00
Еливів Михайло і Олена, Н.Й.	25.00	15.00
Євсевський Сергій, Па.	25.00	
Ємець Яків, Н.Й.	10.00	10.00
Ємець Юрій, Ка.	25.00	
Д-р Єфремов Марія, Н.Й.	100.00	
Д-р Єфремов Галина, Н.Й.	25.00	
Єреґа Василь, Н.Й.	15.00	5.00
Завицький Роман, Па.	20.00	
Завицький Мирослав, Н.Дж.	55.00	
Заковоротний Іван, Кт.	25.00	25.00
Залізняк Юліян і Мирослава, Н.Й.	50.00	25.00
Залуга Петро, Мі.	15.00	
Залуцький Роман, Іл.	25.00	
Заплатинський Ізидор, Ог.	25.00	5.00
Запутович Р. З., Н.Дж.	25.00	
Заяць Павло, Н.Й.	15.00	10.00
Зварун Іван і Стефанія, Ог.	10.00	10.00
Зелез Володимир і Ярослава, Н.Й.	25.00	
Зеленський Юрій, Н.Й.	25.00	15.00
Зелінський Йосиф, Па.	25.00	
Зелінський Онуфрій, Н.Й.	15.00	
Земський Петро, Н.Й.	25.00	
Зизюк Микола, Н.Й.	15.00	10.00
Зінкевич Осип і Надія, Мд.	25.00	10.00
Зубалі Ярослава і Мирослав, Па.	30.00	
Зубаль Ярослав, Па.	15.00	
Зуляк Володимир, Па.	10.00	10.00
Жеребецький Б., Н.Дж.	25.00	
Жила Любомир, Тк.	35.00	35.00
Жиглевич Олексій, Н.Й.	25.00	10.00
Жук Марія, Н.Й.	15.00	5.00
Жуковець Василь, Н.Дж.	20.00	
Іваницький Борис, Ка.	25.00	
Іваницька Сальвіна, Ог.	20.00	
Іваницький Роман і Ірена, Фл.		20.00
Іванів Йосиф, Ві.	15.00	
Д-р Іванчук Стефан, Ог.	25.00	
Івашко Андрій, Ко.	15.00	15.00
Ільницька Ірена, Па.	15.00	
Іскало Федір, Н.Й.		20.00
Іскало Марія, Н.Й.	15.00	
Іскало Іван, Н.Й.	25.00	50.00
Іськів Іван, Ка.	30.00	
Іхтіярів Юрій, Па.	15.00	
Йова Іван, Па.	10.00	10.00
Калинович Василь, Н.Й.	25.00	25.00
Каличук Филимон, Н.Дж.	25.00	
Кальмук Ксеня, Н.Й.	15.00	10.00
Камінська Любомира, Н.Й.	10.00	10.00
Камінський Василь, Іл.		50.00
Камолов Дмитро, Ві.	5.00	
Канюка Марія, Олександер, Мн.	15.00	20.00
Капітан Анна, Н.Й.	20.00	
Капітанець Петро, Мі.	10.00	
Карий Володимир, Н.Дж.	15.00	
О. Кармазин Володимир, Па.	25.00	
Кармазин Антін, Па.	20.00	
Касараба Марія, Фл.		5.00
Касіян Микола	15.00	
Катамай Богдан, Па.	15.00	
Качай Ярослав, Па.	25.00	
Качмарська Ольга, Н.Й.	15.00	
Качуба Степан, Н.Й.	25.00	
Кашак Дмитро, Па.	15.00	
Квас Володимир, Н.Й.	25.00	
Квасницький Теодор, Фл.	15.00	10.00
Квітковська Марія, Мі.	15.00	100.00
Кейбіда Андрій, Н.Дж.	25.00	15.00
Кенен Олександер, Н.Дж.	25.00	10.00
Керницький Роман, Ва.	15.00	
Кефор Іван, Н.Й.	15.00	5.00
Кібюк Олекса, Н.Й.	15.00	
Кий Мирослав, Па.	25.00	15.00
Кисілевський Юрій і Олена, Н.Дж.	30.00	
Кіндзельський Еміліян, Н.Й.	15.00	10.00
Кіндрачук Ірина і Михайло, Н.Й.	25.00	10.00
Кисіль Пропік, Н.Й.	25.00	
Клапіщак Володимир і Наталія, Н.Дж.	50.00	10.00
Клименко Григорій, Н.Дж.	25.00	
Кляйнер Василь, Ін.	15.00	
Кліш Неоніля, Па.	15.00	
Клос Ірена, Ог.	15.00	

Ім'я, прізвище, стейт	УАКР	СКВУ
Кобаса Олександер, Н.Дж.	25.00	25.00
Кобзар О.	15.00	15.00
Кобрин Микола, Фл.	40.00	
Кобрин Люба, Фл.	15.00	
Коваль Роман П., Ка.	25.00	
Коваль Дмитро, Іл.	15.00	5.00
Коваль Т. Іл.	25.00	
Коваль Теодор, Н.Й.	25.00	
Ковальська Зеновія, Н.Й.	15.00	10.00
Ковальчук Михайло, Фл.	15.00	
Ковалик Розалія, Н.Й.	15.00	
Ковальчук Ольга, Фл.	15.00	
Ковалик Петро, Н.Й.	15.00	10.00
Ковальський Валентин, Мі.	25.00	
Ковач Василь, Кт.	25.00	10.00
Ковінко Юрій і Катерина, Кт.	25.00	25.00
Когут Нестор, Па.	15.00	
Когут Іван, Н.Й.	25.00	
Когут Тарас, Н.Дж.	5.00	3.00
Д-р Когутяк Володимир, Н.Й.	15.00	10.00
Козак Богдан, Кт.	15.00	5.00
Козак Уляна, Н.Й.	40.00	
Козак Б. і О., Фл.	15.00	15.00
Козак Лев, Н.Дж.	25.00	
Козак Ярослав, Па.		50.00
Д-р Align Кознарська Марія, Н.Й.	25.00	30.00
Коленський Лев, Н.Дж.	25.00	25.00
Коленська Любов, Н.Дж.	25.00	
Колін Іван, Н.Й.	10.00	10.00
Колодій Ярослав, Па.	25.00	5.00
Колодчин Василь і Лідія, Мі.	25.00	
Команишин Євген, Іл.	10.00	
Комар Стефан, Н.Й.	25.00	
Комарницький Омелян, Аз.	15.00	10.00
Комарницький Григорій, Ог.	15.00	10.00
Комоницький Зенон, Па.	15.00	10.00
Кондра Богдан і Мирослава, Н.Й.	15.00	15.00
Копистянський Володимир, Н.Й.	15.00	
Король Роман і Марія, Мн.	15.00	20.00
Коротко Уляна, Н.Й.	15.00	10.00
Корчинський Михайло, Па.	25.00	
Корчинський Стефан, Н.Й.	25.00	
Косович Дмитро, Н.Й.	50.00	50.00
Костка Михайло, Ка.	10.00	
Костюк Іван і Галина, Н.Дж.		25.00
Костюк Григорій, Н.Дж.	30.00	
Кострик В. Ог.	15.00	
Котилевич Василь, Фл.	15.00	
Котис Богдан, Н.Дж.	25.00	
Кошиловський Дмитро, Мі.	15.00	
Д-р Кохан Іван, Ог.	50.00	25.00
Кохан Євгенія, Па.	15.00	5.00
Кравців Неоніля, Н.Й.	30.00	15.00
Кравець Юрій, Н.Й.	40.00	30.00
Д-р Кравчук Роман, Н.Дж.	50.00	150.00
Крайчик Александер, Ог.	25.00	25.00
Крамар Павло, Кт.	25.00	
Крамарчук Лідія, Н.Дж.	25.00	
Крамарчук Ірина, Н.Дж.	10.00	10.00
Кревсун Василь, Ка.	25.00	
Креховецький Корнель, Кт.	30.00	
Кривий Михайло, Н.Й.	15.00	15.00
Д-р Криволап Юрій, Мд.	25.00	
Д-р Крижанівський Юрій, СК.	30.00	
Крижановський Юліян, Па.	25.00	
Крижанівська Марія, Н.Й.	20.00	
Крижановський Д. Н.Й.	15.00	
Кришталович Ярослав, Ог.	15.00	15.00
Кріль Євдокія, Н.Й.	25.00	
Кровіцький Іван, Мі.	25.00	
Кроп Волтер, Н.Й.	25.00	10.00
Крумшин Микола, Н.Й.	100.00	
Крупка Роман, Н.Й.	15.00	25.00
Крушельницька Лідія, Н.Й.	15.00	
Круґ Павло, Н.Дж.	15.00	
Кузик Дарія, Н.Дж.	25.00	25.00
Кузик Любомир, Іл.	25.00	25.00
Кузик Анна, Іл.	25.00	25.00
Кузів Марія, Н.Дж.	15.00	
Кузів Ольга, Фл.	20.00	
Кузьма Мирон і Марія,	15.00	25.00
Кузь Іван, Кт.	15.00	10.00
Куліш Василь, Н.Дж.	20.00	
Кулинич Мирослав В. Н.Й.	50.00	25.00
Інж. Кулинич Дмитро і Марія, Н.Й.	20.00	10.00
Кулик В. Мн.	15.00	
Кулицький Теодор О., Фл.	25.00	25.00
Куропась Степан, Іл.	15.00	
Курчак Микола, Н.Й.	25.00	25.00
Купчинська Марія, Ог.	15.00	
Кучма Параскевія, Н.Й.	15.00	5.00
Кушнір Лев і Ірина, Па.		20.00
Кучкуда Василь і Пелагія, Н.Дж.	50.00	50.00
Лаврівська Ірина, Н.Й.	15.00	25.00
Лазарчук Роман і Марія, Мі.	25.00	
Лазурко Роман, Н.Й.	15.00	
Лампіка Л. М. Н.Й.	25.00	
Д-р Ласійчук Микола, Мд.	10.00	5.00
Н. Н. Н. Дж.	25.00	
Левицький Осип, Н.Й.		30.00
Левицька Ольга, Па.	15.00	25.00
Левицькі Александер і Ольга, Па.	25.00	15.00
Левицькі Роман і Тетяна, Па.	25.00	
Левицький Володимир, Н.Дж.	17.50	3.50
Левусь Александер Аз.	15.00	10.00
Легенький Степан, Ві.	15.00	15.00
Ленець Оксана, Н.Й.	15.00	10.00
Леськів Євгенія, Па.	40.00	
Лесько Іван, Фл.	15.00	15.00
Лехновський Степан, Н.Й.	25.00	25.00
Леуш Степан, Н.Дж.	20.00	20.00
Лисенецький Орест, Н.Дж.	25.00	
Литвин Ярослав, Н.Й.		10.00
Ліневич Александер, Аз.	25.00	25.00
Лінинський Микола, Ог.	15.00	
Лісікевич Адам, Мі.	15.00	15.00
Лісовський Дмитро, Мі.	15.00	10.00
Ліщинський Іван, Іл.	25.00	
Ліщинський Тарас, Н.Дж.	25.00	25.00
Лищинські Дамян і Оксана, Н.Дж.	50.00	30.00
Лобур Надія Н.Й.	15.00	
Лобур Петро, Н.Й.	15.00	5.00
Ломиш Лев, Н.Й.	15.00	10.00
Лончина Ірина, Мі.	15.00	10.00
Екс.Еп. Василь Лостен		100.00
Лотоцький Іван, Фл.	15.00	20.00
Людкевич Євген, Ка.	15.00	5.00
о. Лукашевич Йосиф і Наталія, Н.Й.	30.00	20.00
Луців Осип, Кт.	5.00	
Луцький Александер, Па.	15.00	15.00
Мазяр Нестор, Аз.	15.00	5.00
Мазяр Лев, Мі.	15.00	
Мазяр Е., Іл.	25.00	
Мазяр Володимир, Н.Дж.	25.00	25.00
Мазур Андрій, Н.Дж.	100.00	
Майко Францес Кт.	20.00	10.00
Майструк Михайло, Ог.	25.00	
Мак Богдан, Н.Й.	20.00	
Максимонько Филип, Іл.	25.00	25.00
Макух Іван і Анна, Н.Й.	25.00	50.00
Малан Андрій і Анна, Н.Й.	15.00	
Маланюк Мирон, Іл.	15.00	15.00
Маланчук Степан, Ог.	50.00	
Малинівський Михайло, Н.Й.	25.00	50.00
Д-р Малинівський Василь, Ог.	15.00	15.00
Мандрусяк Надія, Н.Дж.	25.00	50.00
Манківський Карло, Н.Й.	25.00	25.00
Маренін Юрій і Галина, Ка.	25.00	25.00
Мартинів Галина, Фл.	10.00	10.00
Інж. Мартинович Орест, Па.	35.00	
Мартинюк Роман, Іл.	15.00	10.00
Мартинюк Олена, Ог.	25.00	25.00
Мартинюк Микола і Стефанія, Па.	25.00	40.00
Мартюк С. і Н. Фл.	15.00	15.00
Марущак Ілько і Ольга Мі.	15.00	
Марущак Василь Н.Дж.	25.00	
Маслянка Володимир, Кт.	15.00	10.00
Маслій Микола, Па.	25.00	
Марфей Петро, Мі.	30.00	

Ім'я, прізвище, стейт	УАКР	СКВУ
Мацкевіч Сильвестер, Іл.	15.00	
Медик Филип, Н.Дж.	30.00	
Мелінишин Іван, Іл.	15.00	5.00
Мельник Софія, Па.	15.00	5.00
Д-р Мельник Александра, Ог.	25.00	
Мельникович Юрій, Кз.	50.00	
Мельничук Б. Мі.	25.00	25.00
Менцінський Орест, Н.Й.	15.00	10.00
Меркело Александер, Ка.	15.00	15.00
Мигаль Оксана, Мі.	25.00	
Микитка Соня, Фл.	15.00	15.00
Михайлович Ярослав, Іл.	30.00	35.00
Д-р Мичковський Мирослав, Ог.	25.00	
Мисюґа Степан, Мі.	30.00	5.00
Інж. Мізь Любомир, Іл.	25.00	
Мілян Стефан, Па.	15.00	
Млинько Ярослав, Ка.	100.00	
Мох Данило і Анна	15.00	
Модрицький Мирослав, Іл.	15.00	
Д-р Мороз Роман і Ольга	15.00	15.00
Мороз Степан, Н.Дж.	15.00	
Мороз Петро, Ма.	50.00	
Москаяк Стефан, Па.	15.00	5.00
Д-р Мостович Леонід і Оксана, Ки.	25.00	25.00
Моцьо Александер, Іл.	15.00	
Мулькевич Марія, Мд.		15.00
Д-р Музичка Ярослав, Ог.	25.00	
Муссаковська Ольга, Н.Дж.	15.00	25.00
Навроцькі Юрій і Христина, Н.Й.	15.00	10.00
Н. Н. Н.Й.	30.00	10.00
Н. Н., Н.Й.	3.00	
Н. Н. Ог.	20.00	
Назар Іван, Фл.	15.00	10.00
Назар Галина, Н.Дж.	15.00	
Науменко Гліб, Н.Дж.	10.00	5.00
Д-р Небелюк Василь, Н.Дж.	15.00	
Небеш Орест, Ог.	25.00	
Нездь Софія, Н.Й.	15.00	
Нестеренко Алекс, Ка.	25.00	10.00
Нечет Марія, Ка.	15.00	
Новак Петро, Іл.	15.00	25.00
Д-р Новосівський І. М. Н.Й.	25.00	
Д-р Ничка Александер, Н.Й.	15.00	10.00
Обущак Володимир, Па.	25.00	
Оглябяк Михайло Мі.	20.00	
Озґа Мирон Ві.	20.00	10.00
Олексик Іван, Н.Й.	15.00	10.00
Олексин Іван і Наталія, Н.Й.	85.00	
Оленська Марія, Н.Й.	15.00	10.00
Олесницький Юрій, Мі.	25.00	
Олесницькі Остап і Слава, Н.Дж.	50.00	10.00
Олесницька Софія, Н.Дж.	25.00	
Олійник Федір, Кт.	50.00	20.00
Олійників Ярослав, Н.Й.	25.00	
Мґр. Онишкевич Ілля, Н.Дж.	15.00	5.00
Оренчук В., Ка.	20.00	15.00
Д-р Оришкевич Осип, Н.Й.	50.00	25.00
Ориняк Іван, Н.Дж.	25.00	
Оріхівський Василь, Н.Дж.	10.00	15.00
Осадца Аполінарій, Н.Й.	15.00	10.00
о. Осадца Юліян, Н.Й.		25.00
Осадчук Василь, Н.Дж.	20.00	15.00
Осінчук Зенон, Ін.	25.00	
Д-р Остапюк Ярослав, Кт.	25.00	10.00
Осталюк Богдан, Фл.	15.00	
Остапчук Петро і Ірина, Н.Й.	25.00	25.00
Островські Степан і Ольга, Н.Дж.	20.00	15.00
Д-р Очеретко Ярослав, Мі.	50.00	
Охримовичі О. і Ю., Н.Дж.	25.00	25.00
Павленко Іван, Н.Дж.	25.00	
Павлів Сергій, Н.Дж.	15.00	10.00
Павлиш Ілля і Іанна, Іл.	25.00	
Павлишин Юліян, Мн.	30.00	
Павлишин Роман і Марія, Н.Дж.	20.00	
Павлюк Іван, Ві.	15.00	10.00
Падяк Іван, Іл.	20.00	
Д-р Падох Ярослав і Ірина		100.00
Пап Ольга, Фл.	25.00	10.00
Палатаці Александер, Мі.	100.00	
Палідвор В. Н.Й.	30.00	
Палій Михайло, Кз.	10.00	
Д-р Панасюк Богдан, Ог.	25.00	
Паньків Марія, Н.Й.	15.00	
Паньків Стефан, Н.Й.	15.00	
Проф. Пап Михайло, Ог.	25.00	25.00
Папіж Василь і Галина, Мі.	25.00	
Пастушек Василь, Па.	25.00	10.00
Паш Таня, Н.Й.	25.00	10.00
Пашковський Богдан, Н.Й.	25.00	
Пашковська Анна, Н.Й.	15.00	
Пашковський М. і Б. Н.Й.		25.00
Пахолюк Ігор, Ка.	25.00	10.00
Пере Іван, Фл.	75.00	25.00
Пеженські Михайло і Любомира, Н.Й.	15.00	15.00
Д-р Перейма Мирослав Н.Й.	15.00	60.00
Д-р Перейма Євген, Н.Дж.	15.00	
Перейма Ореста, Н.Й.	15.00	10.00
Перекрест Максим і Надія, Ог.	30.00	
Петраш Григорій і Лідія, Ме.	150.00	50.00
Проф. Петришин Волод. і Аркадія, Н.Дж.	25.00	25.00
Мґр. Петришин Волод. Н.Дж.	15.00	20.00
Петручок Максим, Н.Й.		25.00
Пилипчук Михайло, Фл.	25.00	
Питляр Зенон, Фл.	10.00	10.00
Підстригач Леонід, Н.Й.	25.00	20.00
Пірко Стефан, Іл.	15.00	
Пітьо Володимир, Н.Дж.	15.00	5.00
Пітьо Юрій, Н.Й.	15.00	
Пітьо Орест, Н.Дж.	15.00	
Повх Міра, Фл.	15.00	15.00
Позняк Юліян, Іл.	15.00	
Д-р Політило Юліян і Анна, Н.Дж.	100.00	
Поліщук Ю. Па.	25.00	
Полон Оксана і Лавро, Н.Й.	50.00	
Попель Орест, Іл.	25.00	25.00
Попович Володимир, Н.Й.	20.00	
Попович Володимир, Фл.	15.00	5.00
Попович Юстина, Фл.	15.00	
Попович Надя, Аз.	25.00	10.00
Попович Стефан, Аз.	25.00	10.00
Попович Маруся, Ог.	25.00	25.00
Проф. Попович Орест, Н.Дж.	25.00	15.00
Поритко Дамян і Єлисавета	25.00	
Постоловський Йосиф, Мі.	25.00	
Почтар Ярослав, Н.Дж.	10.00	10.00
Прегар Н., Мн.	15.00	10.00
Припхан Роман, Іл.	50.00	50.00
Присяжнюки Дмитро і Антоніна, Мі.	15.00	15.00
Притула Василь, Н.Й.	40.00	50.00
Притоцькі Волод. і Анна, Іл.	15.00	15.00
Пришляк Ярослав, Н.Й.	15.00	10.00
Пришляк Теодозій, Н.Й.	15.00	10.00
Пришляк Лев, Мі.	10.00	
Пришляки Олександер і Анна, Кт.	25.00	25.00
Д-р Прокоп Мирослав, Н.Й.	25.00	25.00
Прокопов Теодор, Н.Й.	20.00	
Д-р Процюк Володимир, Па.	15.00	
Пруц Бронислав, Н.Й.	15.00	
Н. Н., Н.Й.	15.00	15.00
Пфлянцер-Голіян Марта, Н.Й.	10.00	10.00
Пясецький Петро Ярослав, Ма.	25.00	
Рак Оксана Н. Н.Й.	15.00	10.00
Д-р Рак Роман, Н.Й.	15.00	15.00
Раковський Володимир, Мі.	15.00	
Ракочі Іван і Стефанія, Па.	5.00	10.00
Ракуш Микола і Ірина, Фл.	30.00	
Решетуха Ірина, Н.Й.	15.00	20.00
Римар Ярослав, Н.Й.	15.00	
Ринчак Іван, Н.Й.	15.00	5.00
Різник В. і П., Фл.	15.00	35.00
Різун М. Н.Й.		10.00
Рінник Й. Н.Дж.	10.00	10.00
Д-р Ріпецький Модест, Іл.	35.00	
Роговські Волод. і Олімпія, Н.Й.	25.00	25.00
Рожанковський Ярослав, Мд.	25.00	10.00
Рожок Стефан, Па.	15.00	
Романишини Іван і Марія, Па.	25.00	
Романко Стефан, Н.Дж.	25.00	
Романовський Волод. і Наталія, Мд.	15.00	10.00

Перша листа...

(Закінчення зі стор. 5)

Ім'я, прізвище, стейт	УАКР	СКВУ
Ромах Анатоль, Мі.	15.00	
Д-р Руденський Юрій, Н.Й.	50.00	
Рудницька-Сокіл Марія, Н.Дж.	15.00	
Руснаки Мирон і Ірина, Н.Й.	30.00	25.00
Саган М. і З. Н.Й.		20.00
Д-р Савицький Юрій Кт.	25.00	10.00
Савицькі Марія і Юрій, Н.Й	50.00	
Д-р Савицький Теодозій і Зиновія, Кт.	30.00	10.00
Савчук Ярослав, Н.Й.		25.00
Савчук Павло, Па.		10.00
Д-р Сайкевич Михайло і Неоніля	15.00	
Салдан Софія, Н.Й.	25.00	
Салдан Степан, Ін.	15.00	15.00
Салдит Михайло, Н.Й.	15.00	10.00
Салдит Оксана, Н.Й.	25.00	
Сас Роман, Н.Й.	15.00	5.00
Світлична Надія, Н.Дж.	30.00	10.00
Семеґен Петро, Мі.	15.00	
Семеґен Василь, Мі.	15.00	5.00
Семенець Михайло, Аз.	15.00	10.00
Семинина В. Н.Дж.		10.00
Сендзік Теодозій, Н.Дж.	25.00	
Сендзік Віра, Н.Дж.	25.00	
Сенежак Володимир, Н.Дж.	15.00	10.00
Сененко Яків, Н.Й.	10.00	5.00
Д-р Сениця П. Фл.	15.00	
Сечишак Мирон, Па.	5.00	
Сеньків М. Фл.	15.00	10.00
Д-р Серафин А. Мі.	25.00	
Сердюк Василь, Н.Дж.	30.00	10.00
Сердюк Параскевія, НГ.	15.00	
Середович Михайло і Ірина, Н.Й.	50.00	
Серна Павло, Фл.	15.00	
Серна Йосиф, Н.Й.	25.00	
Сідлярчук Стефан, Ма.	40.00	15.00
Січ Дмитро, Н.Й.	25.00	5.00
Сидорович Мирон, Н.Й.	25.00	5.00
Сімянцев Валентин, Па.	30.00	30.00
Сяванко А. М. Мі.	15.00	15.00
Скіра Іван, Па.	40.00	15.00
Скоп Александер, Ка.	25.00	
Д-р Скорецька Галина, Н.Й.	25.00	
Скорупська Бронислава Н.Дж.	15.00	10.00
Скрибайло Стефан, Н.Й.	25.00	
Скробко Александер, Ка.	15.00	
Слободян Данило, Н.Й.	25.00	10.00
Сломошинський Федір, Кт.	15.00	15.00
Д-р Слюсарчук Атанас, Мі.	50.00	
Смішкевич Еміль і Марія, Н.Й.	30.00	25.00
Смаль Александер, Н.Дж.	50.00	100.00
Снилик Зенон, Н.Дж.	25.00	25.00
Собенко Микола, Н.Й.	25.00	
Сокольський Роман, Кт.	15.00	10.00
Д-р Сороковські Юрій і Надія, Ка.	75.00	50.00
Сорочак Володимир, Іл.	50.00	25.00
Сосяк Михайло, Н.Й.	25.00	
Сохан Володимир, Н.Дж.	50.00	
Сохан Ігор Н.Дж.	25.00	15.00
Д-р Старосольський Юрій, Мд.	25.00	
Стасик Ярослав, Мі.	25.00	
Стасюк Маркіян, Н.Й.	25.00	
Стахів Денис Н.Дж.	20.00	20.00
о. крил. Стебельський Василь і Аркадія.	30.00	
Стебельська Лідія, Н.Й.	30.00	
Стельмах Теодор, Ка.	25.00	
Стельмащук Михайло Мд.	25.00	
Стерпак Іван, Па.	15.00	
Стеткевич Лев і Ольга	15.00	10.00
Д-р Стефанівський Юрій, Н.Дж.	25.00	
Стефанишин Марія, Фл.	15.00	15.00
Стеців Ростислава, Н.Й.	25.00	
Стеців Богдан і Галя, Ка.	50.00	
Стецьків Микола, Н.Дж.	15.00	10.00
Д-р Стецьків Євген Н.Й.	25.00	50.00
Стецьків Неоніля, Н.Й.	25.00	
Стецюк Ярослав, Фл.		25.00
Стокальський І. Н.Й.	15.00	5.00
Стрижаковський Іван, Н.Дж.	25.00	25.00
Струж Петро, Ма.	15.00	
Ступарек Евдокія, Ог.	15.00	10.00
Субтельний Мирослав, Па.	15.00	
Супринович Александер Н.Й.		10.00
Сухецький Петро, Ко.	15.00	
Сушків Олена, Ог.	15.00	
Сушко Володимир Мд.	15.00	5.00
Тарабан Микола, Аз.		10.00
Таран Михайло, Ін.	15.00	5.00
Тарасюк Стефан і Анна, Кт.	25.00	10.00
Тарасюк Юрій, Н.Дж.	30.00	
Тарнавський Петро	30.00	10.00
Таскі Варвара, Мі.	15.00	15.00
Татарко Микола, Мі.	10.00	5.00
Тахтаул Микола, Іл.	15.00	
Тащук Іван, Па.	15.00	5.00
Телешевський Іван, Н.Дж.	5.00	5.00
Тершаковець Іван, Н.Дж.	15.00	5.00
Тесарович М. і Я., Фл.	15.00	25.00
Теслевич Микола, Аз.	15.00	10.00
Тесленко Григорій, Н.Дж.	7.50	7.50
Інж. Тимяк Сидір і Марія, Па.	25.00	
Тимус Євген, Па.	15.00	
Тимчишин Маріян Н.Й.	10.00	10.00
Тишовницький Омелян і Ольга	15.00	
Томащук Данило, Мд.	25.00	
Томичі Омелян і Ярослава, Н.Й.	30.00	25.00
Томків Зенон, Мі.	15.00	
Д-р Топольницький Е. Н.Й.		25.00
Д-р Томків Богдан і Віра, Н.Й.	30.00	30.00
Трач Филип, Ог.	10.00	10.00
Трач Роман, Н.Й.	25.00	20.00
Третяк Андрій, Ка.	50.00	
Трешньовський Роман, Мі.	25.00	
Трипняк Микола, Ог.	20.00	20.00
Троян М., Кт.	25.00	25.00
Трусевич Богдан, Іл.	20.00	20.00
Труш Йосиф, Н.Дж.	50.00	
Туфула П. і Г. Фл.	15.00	15.00
Д-р Турула Павло, Іл.	25.00	
Турчин Андрій, Ін.	20.00	20.00
Тхір Марія, Н.Й.	15.00	
Усик Володимир, Н.Й.	25.00	
Фалько Анатоль, Кт.	25.00	10.00
Фарміґа Ольга, Н.Дж.	10.00	10.00
Федик Юрій і Ольга, Ка.	15.00	
Федик Стелля, Мі.	25.00	
Федів Іван, Н.Дж.	30.00	20.00
Федів Ірина, Н.Дж.	10.00	5.00
Федорко Дмитро і Любомира, Мі.	25.00	
Федорика Осип і Стефанія, Н.Дж.	20.00	20.00
о. Федорович Микола, Па.	5.00	5.00
Федурчак А. Іл.	10.00	10.00
Фещак Андрій, Ка.	25.00	25.00
Филипович Микола, Іл.	25.00	
Филипович Евген, Фл.	15.00	
Фік Євген, Ог.	15.00	
Філь А. Аз.	15.00	10.00
Фіріщак Осип, Іл.	25.00	25.00
Фіцалович Волод. і Лідія, Кт.	40.00	15.00
Д-р Флис Іван О., Н.Й.	125.00	100.00
о. Форостій Теодор, Фл.		35.00
Фостяк Богдан, Аз.	30.00	
Фотій Александра, Фл.	15.00	
Хаджай Роман, Кт.	30.00	
Хай Василь, Ог.	15.00	
Халупа Михайло, Н.Й.	10.00	
Хамів Маріян, Іл.	25.00	
Хамула Галина, Н.Й.	15.00	10.00
Хитра Михайло і Марія, Н.Дж.	15.00	5.00
Хичій Ярослав, Аз.	15.00	10.00
Хміль Стефан, Н.Й.	25.00	
Ховайло Юлія, Н.Й.	15.00	
Холєвчук Марія, Н.Й.	35.00	20.00
Хоманчук Іван, Н.Й.	15.00	10.00
Хомин Олена, Н.Й.	15.00	
Хомин Михайло, Па.	25.00	25.00
Хоптій Іван, Фл.	15.00	10.00
Хромяк Дмитро, Ма.	15.00	15.00
Хухра Дарія, Н.Й.	15.00	15.00
Д-р Худьо Богдан, Н.Дж.	25.00	
Цар Ольга, Н.Дж.	15.00	
Царик Леонід, Н.Й.	15.00	15.00
Цегельські Юрій і Вероніка, Фл.	30.00	
Цегельська Ольга, Ґа.	25.00	
Цегельська Любов, Н.Й.	15.00	25.00
Цегельські Роман і Стефа, Фл.	30.00	10.00
Д-р Цісик Тетяна, Па.	125.00	50.00
Цетенко Вячеслав, Мі.	25.00	25.00
Циган Василь, Па.	10.00	5.00
Цибрівський Ілько, Ки.	20.00	
Цимбала Стефан, Н.Й.	20.00	
Цимбалісті Марта і Богдан, Н.Дж.	25.00	25.00
Ціханські Волод. і Ярослава, Н.Й.	15.00	5.00
Цісарук Марія, Мі.	10.00	10.00
Цюк Ярослав, Па.	15.00	
Чавс Роман, Н.Й.	20.00	10.00
Чапля Богдан, Н.Й.		10.00
Чепига Андрій, Ма.	25.00	15.00
Чепурівська Марія, Н.Дж.	20.00	
Череватюк Стефанія, Фл.	15.00	
Черевко В., Фл.	15.00	5.00
Черненко В. Мі.	15.00	
Чернявський Ярослав, Іл.	15.00	30.00
Чопек Анна, Н.М.	15.00	
Чорній Олена, Н.Дж.	15.00	5.00
Чорнобіль Роман, Н.Й.	15.00	5.00
Чудовський Леонід, Кт.	15.00	
Д-р Чуй Теодор, Кт.	15.00	10.00
Чуйко Микола, Іл.	25.00	
Чучкевич Роман, Н.Й.	15.00	5.00
Чучман Татіяна, Н.Й.	25.00	
Шафран Євген, Н.Й.	15.00	10.00
Шафран Анна, Н.Дж.	15.00	
Шандор Іван, Іл.	25.00	
Д-р Шандор Вінцент, Н.Дж.	15.00	10.00
Шарий Борис, Ки.	15.00	
Шашло Галина, Мі.	15.00	
Швабюк Анна, Па.		10.00
Д-ри Шебунчаки Богдан, Н.Дж.	25.00	
Шевчук Тихон, Н.Дж.	15.00	
Шегрин Яків, Н.Й.	15.00	15.00
Шнлест Іван, Н.Й.	15.00	
Шеліх Александер, Мі.		20.00
Шембель Галина, Н.Й.	15.00	10.00
Шеремета Василь, Де.	10.00	20.00
Шеремета Василь, Па.	5.00	
Шинаровська Ірина, Н.Й.	15.00	
Шиприкевич Петро, Н.Й.	25.00	
Шиприкевич Володимир, Па.	30.00	20.00
Шипула Михайло, Н.Й.	15.00	15.00
Шіян Теофан, Ка.	10.00	15.00
Д-р Шкільник Володимир, Ог.	25.00	10.00
Шпак Іван, Н.Дж.	15.00	10.00
Шпачинський Володимир, Н.Й.		25.00
Шпитко Микола, Н.Й.	75.00	25.00
о. Шуст Ярослав, Кт.	25.00	
Шуст Володимир, Кт.	15.00	10.00
Щока Віктор, Аз.	15.00	
Д-р Юзич Володимир, Па.	25.00	
Юзвяк Августин, Фл.	25.00	
Юсип Ісая й Василина, Мд.	30.00	
Юрчинська Надія, Н.Дж.	15.00	10.00
Яворський Віктор, Н.Дж.	25.00	10.00
Яворівські Яків і Дарія, Ко.		10.00
Якимчук Валентина, Н.Й.	10.00	10.00
Д-р Якубович Дарія і Александер, Н.Й.	50.00	25.00
Яковенко Валентина, Н.Дж.	25.00	
Яременко А. Н.Дж.	25.00	25.00
Яромішин Василь, Н.Й.	15.00	10.00
Д-р Яримович Ярослав, Па.	30.00	30.00
Яримович Юрій і Ореста, Іл.	25.00	25.00
Яросевич Ярослава, Н.Й.	20.00	
Яросевич Петро, Мо.	25.00	25.00
Ярош Стах та Марта, Н.Дж.	30.00	20.00
Ясінський Богдан і Татяна, Мд.	50.00	25.00
Яців Александра, Н.Й.	10.00	
Яців Петро і Лідія, Н.Й.	125.00	20.00
Яцук Петро, Фл.	25.00	25.00
Ящишин Іван, Н.Дж.	25.00	25.00
Д-р Ящун Василь, Па.	15.00	10.00
Яхно Ольга, Н.Й.	30.00	

Баффалівська громада поклонилася Шевченкові

Фрагмент з декорації роботи мистця М. Борачка.

Святкування роковин народження і смерти Тараса Шевченка увійшло вже в традицію. Українські еміґранти перещепили цей звичай і на землі свого нового поселення. Культ Шевченка прийнявся і закріпився рівнож і в Баффало. Спочатку, перед Першою світовою війною, Шевченківські свята відбувались дориворчно, а згодом почали набирати систематичности. Після Другої світової війни, наскільки пам'ятаю, не було року без Шевченківського свята. Від 1950 року Шевченківські свята в Баффало, за малими виїмками, відбувались під патронатом Відділу УККА. Так було і цього року. За ініціятивою Відділу УККА створено Святочний комітет, що його очолив маестро Мар'ян Борачок, і саме цей комітет зайнявся підготовою і проведенням свята.

Відбулось воно в неділю, 15-го березня, в Українському Домі „Дніпро". Свято відкрив голова Комітету Мар'ян Борачок. Він привітав учасників свята, при чому звернув увагу на присутнього на залі інж. Василя Потішка, колишнього члена Української Центральної Ради в Києві (в других Визвольних Змаганнях був він теж і членом УГВР), який, не зважаючи на свій патріярший вік (йому понад 90 років), прийшов поклонитись українському Пророкові з-над Дніпра. Присутніх на залі — як на надщерблену українську громаду в Баффало (надщерблену зубом часу та й — ніде правди діти — браком Шевченкового „єдиномислія і братолюбія") було досить багато.

Після „Заповіту", що його відспівав жіночий хор ОЖ ОЧСУ „Мрія", святочну промову, а радше коротку доповідь виголосив д-р Михайло Лоза. Звернувши увагу на активність Шевченкового „Кобзаря", промовець послужився поемою „Кавказ", як прикладом цієї актуальности: вистачить тільки перенести сценарій поеми „Кавказ" з гір Кавказу у гори Афганістану...

На дальшу частину програми склалися: виступ юнацького хору СУМА в Баффало, деклямація юної сумівки Уляни Мороз („Мені однаково..."), виступ юнацького ансамблю „Бандура" при „Рідній Школі" УККА, читання уривку із роману Оксани Іваненко „Шляхами Тараса" (читав Ігор Чмола), і ще один виступ хору „Мрія", який, проспівавши п'ять пісень, — закінчив програму українським національним гимном.

З останньої групи проспіваних пісень слід відмітити пісню до слів поеми „Розрита могила". Замітною ця пісня була тим, що окремі партії поеми були передані на тлі хору рецитацією. Рецитувала з відчуттям змісту Оксана Михаськів.

Програма проходила на тлі чудової декорації оформленої маестром М. Борачком. Зі сцени на учасників свята дивилася могутня постать Тараса Шевченка, що її мистець М. Борачок змалював на взір композиції Алли Горської, яку, як відомо, большевики знищили, як теж згладили зі світу і саму мисткиню. Він же оформив з мистецьким смаком також і програмки.

Згаданими мистецькими одиницями керували: хором „Мрія" Наталка Процьків-Бабицька, юним хором СУМА Христина Мороз, ансамблем „Бандура" Оксана Метулинська. Акомпаньятором для хору „Мрія" була Оля Алексевич Лавні.

Слід відмітити, що Шевченка пом'янули дві місцеві українські радіопрограми. Патріярхальна радіопрограма зробила це 8-го березня, а радіопрограма Василя Шарвана — 14-го березня.

Михайло Лоза

Досліджування...

(Закінчення зі ст. 2)

для цілей державної безпеки, перед їхнім приїздом до Канади";

в) „Обвинувачення у воєнних злочинах проти членів Дивізії Галичина ніколи не були доведені ні в 1950 році, коли вони були вперше висунені, ні в 1984 році, коли вони були відновлені перед цією комісією";

г) „З огляду на брак доказів про співучасть, або свідомість у воєнних злочинах, сама приналежність до Дивізії Галичина не є достатньою причиною, щоб притягати членів Дивізії до судової відповідальности";

д) „Немає підстав для того, щоб членів 'Дивізії Галичина' позбавляти канадського громадянства, або депортувати, тому що їх приїзд до Канади був цілковито законний".

е) „У всякому разі із 217 офіцерів, проти яких Саймон Візенталь поробив закиди — 187 ніколи в Канаді не були, 11 померли, 2 переїхали до інших країн, одного не вдалося знайти, а проти останніх 16-ох не можна було знайти жадних доказів про їхню участь в злочинах".

Висновки

Які будуть наслідки рапорту Королівської комісії Дешена тяжко передбачити. Канадський уряд у своїй відповіді на рекомендації рапорту запевняє, що воєнних злочинців, проти яких будуть достатні докази, а в першу чергу тих 20 підозрілих у воєнних злочинах осіб, які були названі комісією Дешена в секретному рапорті, будуть судити в канадських судах. Для цього необхідно, щоб канадський парлямент ухвалив відповідні поправки до існуючих кримінальних законів. Кажуть, що між тими 20-ма українців немає. Зате, серед 218-ти, справи яких є відкриті, безумовно є і українці. Можливо, що декого з них судові власті притягнуть до відповідальности, якщо знайдуться докази їхньої вини.

Після проголошення рапорту комісії Дешена в канадській пресі було багато коментарів та листів від читачів про цю справу. В торонтонському щоденнику „Ґловб енд Мейл" з 3-го квітня ц.р. появився цікавий лист Ендрю Ґібсона з Британської Колюмбії під заголовком: „Сьогоднішні воєнні злочинці", який ми частинно цитуємо: „Виглядає, що уряд відкинув багато з рекомендацій Комісії Дешена. Уряд повинен був відкинути всі рекомендації. Є очевидним для всіх, крім найзавзятіших реакціонерів, що найбільші злочини в історії людства були поповнені в нацистських таборах смерти. Є також очевидним, що між сотнями тисяч тих, хто втік з Европи і прибув до Канади, дехто був замішаний в тих злочинах. Одначе, як можна доказати після проміжку двох поколінь, що ці злочини були поповнені, не зловживаючи принципами канадської справедливости? Є легко, хоч не логічно, сказати, що немає статуту давности притягання до кримінальної відповідальности, коли йдеться про убивства. На жаль, час, не питаючись ніколи, накидає такий закон, навіть відносно найбільш жахливих злочинів. Свідки вмирають, пам'ять стирається. Якщо наш новий 'еластичний' кримінальний кодекс буде змінений, щоб дозволити суд над цими злочинцями, то наслідки цього будуть жалюгідні і роз'єднуючі. На кожний контроверсійний засуд, десятки стариків будуть оправдані, але їхня репутація буде зруйнована".

Немає сумніву, що процеси проти мнимих воєнних злочинців викличуть багато нових небажаних емоцій. Хоч рапорт Комісії Дешена до великої міри відкинув неправдиві обвинувачення і подекуди злобні інсинуації проти української громади, осад несмаку і огірчення проти тих, які ці обвинувачення висували, залишиться ще надовго. Хочемо сподіватися, одначе, що час залікує ці рани та допоможе всім групам, заторкненим цими подіями, повернутись до нормального співжиття.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

му стилі. Українська кімната була одною з перших. Прикрашена є вона мапою України, роботи Едварда, Юрія й Ярка Козаків. Це плоскорізьба довжиною на п'ять метрів. Її підложжям є плита мейсоніту, де керамічними, різнокольоровими черепками є позначені головні міста України із своїми головними будівлями, типічні строї поодиноких земель, місця видатних археологічних знаходів, все надзвичайно вдало композиційно розположене. Плянується дальше прикрашення, щоб надати цій залі ще більш українського вигляду.

Вже на другий день університетська газета „Савт Енд", подаючи звідомлення про цю подію, навела інтерв'ю з членом управи клюбу А. Томковим, в якому він заявив, що метою студентів є придбати суму 50,000 дол., щоби раз на все запевнити українознавчі студії на цьому університеті.

Журнал...

(Закінчення зі ст. 2)

число було більше виразно студентською публікацією, у другому числі серед списка співпрацівників вичислені відомо постаті з нашого культурного життя. Включення їхніх творів — також ци виявляє. Отже — „Термінус" немов вагається, яким він хоче бути. Є ще дальше студентські спроби писання, є ще дальше студентський стиль гумору. Мабуть, Авангардному Українському Театрові, головним редактором (Адріян Івахів та Марко Стех) та Редакційній раді (Р. Ващук, А. Винницький, Н. Микитин та І. Стех) треба буде зробити це рішення. Та куди б вони не вирішили йти, якими дальші їхні числа мали б бути — це число ще можна набути. Журнал з посилкою коштує 6 американських долярів (та варта додати на видавничий фонд!) замовляючи у: „Terminus" Magazine, 709 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E1, Canada.

У п'ятиліття смерти

У квітні минуло п'ять років, як закінчив своє земне життя бл. п. Павло Кобзар. Людина надзвичайно працьовита, яка не жаліла часу і сил, коли треба було виконати якусь громадську працю. Бл. п. Павло був дуже обов'язковим, бо коли взяв якесь завдання до виконання, можна було бути певним, що його виконає. Тому всі, кому довелося з ним працювати, любили його, цінили і поважали, бо кожний бачив у ньому не лише працівника, але й дорадника у складних справах, яке часто приносило в громадську працю життя.

Особливою ціхою характеру бл. п. Павла Кобзаря було те, що він був незаступимий, коли треба було полагоджувати якісь спори або непорозуміння в громаді чи в установі, в якій працював. Можливо, що його правнича освіта і фах адвоката сприяли цьому, бо до кожної справи знаходив не тільки підхід, але й розв'язку, яка всіх задовольняла.

Родом із Вольшаниці, Золочівського повіту, здобув у Львівському університеті правничу освіту і до 1939 року, до приходу совєтів, працював у Бродах як адвокатський концепієнт, а згодом, після зложення адвокатського іспиту, як адвокат.

Під час першої совєтської окупації Галичини виконував функцію шкільного інспектора, а після приходу німців відкрив у Золочеві адвокатську канцелярію, яку провадив до 1944 року. В тому ж році, коли наближався фронт, виїхав до Старого Самбора, а згодом, ідучи скитальським шляхом, поселився тимчасово в Австрії, в Форальбергу. В Австрії він включився в українське громадське життя і тут виконував різні громадські обов'язки. В 1949 році пощастило йому, разом з родиною — дружиною і сином виїхати до Америки. В Америці осів бл. п. Павло в стейті Ню Джерзі, в місті Пассейку, а згодом в Кліфтоні. Громадська вдача бл. п. П. Кобзара не дозволяла йому стояти осторонь громадського життя, яке з хвилиною прибування на терен Кліфтону і Пассейку все нових переміщених осіб потребувало нових організаційних форм і людей, які, маючи довголітній досвід в громадській праці, віддали б свій досвід і практичне знання цілій громаді, яка знайшлася серед нових обставин. Тут бл. п. П. Кобзар включився до праці в УККА і Самопомочі, коли треба було дати помічну руку новим поселенцям, які досить часто поселювалися в цій околиці.

Коли стало актуальним творення своєї кооперативи Самопомочі він без ніякого вагання став одним з перших її ініціяторів і основників і довгі роки займав пост голови кооперативи, яка під його проводом здобула довір'я і прихильність місцевого громадянства. На становищі голови перебував бл. п. Павло Кобзар так довго, як довго дозволяло на це його здоров'я. Навіть тоді, коли з огляду на здоров'я відійшов від праці в кооперативі, цікавився нею і радів постійним її розвитком.

В дні 19 квітня 1982 року відійшов бл. п. Павло Кобзар в засвіти, залишивши в тяжкому смутку сина, невістку, двоє внуків і дружину Осипу Ліду, яка нині проживає на Союзівці в домі для пенсіонерів, користає з повної опіки управи Союзівки і виглядає свого сина з родиною, які часто там її відвідують.

Хоч від смерти бл. п. Павла Кобзаря минуло п'ять років, але навіть тепер, після стількох років його відсутности, громада згадує покійника зі жалем і пошаною.

Олександр Ничка

З ПЕРЕБІГУ КОНҐРЕСУ так званої Палестинської ради визволення (парламенту) виглядає, що Ясір Арафат, теперішній лідер Палестинської Визвольної Організації, не тільки осягне єдність усіх палестинських фракцій, але також отримає потвердження його дотеперішньої політики, яка передбачає безоглядну боротьбу з Ізраїлем, аж до часу встановлення самостійної палестинської держави. Крім того ніхто в Альжирі на нарадах не оспорює більше лідерства Я. Арафата, а 426 делегатів, які беруть участь у конференції, влаштували для Арафата бурхливі овації під час його входу на залю нарад і виголошення ним програмової доповіді, в якій він з'ясував чергові найближчі завдання ПВО.

УЧЕНЬ ВЕРМОНТСЬКОЇ середньої школи Сейнт Джонсбері 16-річний Демон Волш був знайдений мертвим у наповненій водою ванні готелю в Ленінграді. Д. Волш випив цілу пляшку горілки і, мабуть, посковзнувшись, вдарився головою у ванну. Група учнів з Вермонту, в складі якої був Волш, робила велику туристичну поїздку по Европі.

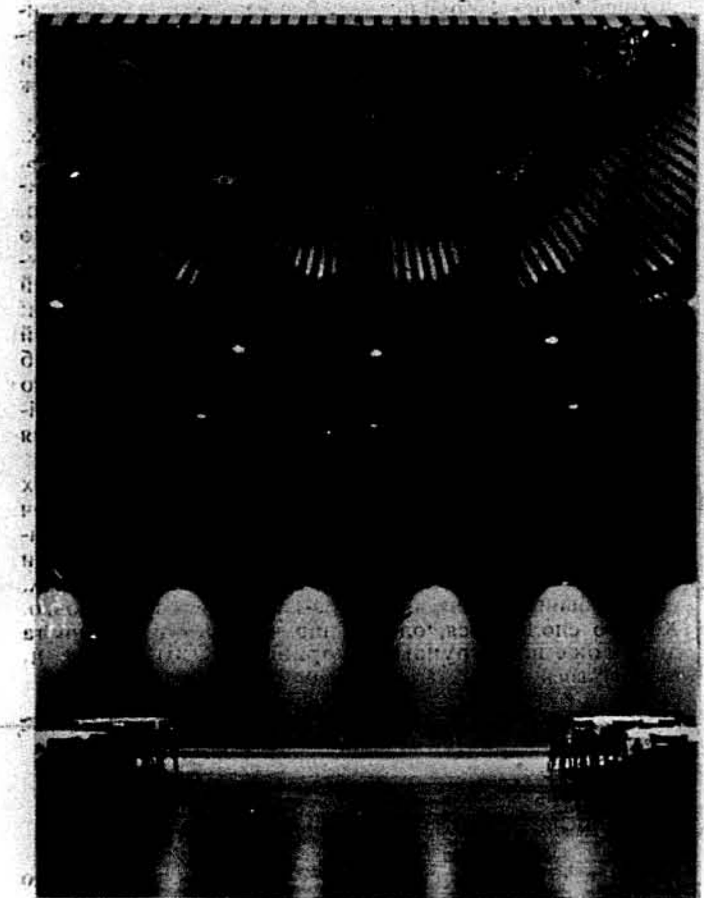
ЗАКІНЧИЛИСЯ ВЕЛИКОДНІ вакації, і законодавці знову приступили до праці. Найближчим часом вони займуться справами бюджету на 1988 фінансовий рік, проблемами зовнішньої торгівлі і переговорами про роззброєння. У вівторок, 21-го квітня, президент Роналд Реґен прийняв у Білому Домі лідерів республіканців у Сенаті і Палаті Репрезентантів, щоб обговорити стратегію боротьби на найближчі дні і тижні. Республіканці, які в Конгресі теперішнього, 100-го скликання займають меншість в обох палатах, треба витримати боротьбу з демократами в багатьох справах. В бюджеті на наступний фінансовий рік демократи хочуть зменшити видатки на оборону. Вони також мають намір настоювати на збільшенні податків для поповнення державної казни. Республіканці виступають проти зменшення видатків на оборону і проти збільшення податків.

„Фенікс" надолині міста Ню Йорку

Скоро буде три роки, як загадковий вогонь знищив Український Народний Дім надолині міста в Ню Йорку, 140 2-га авеню, в котрому вирувало українське життя та мали приміщення багато українських установ: Театральна Студія, хор „Думка", школа гри на фортепіяні проф. Кіпи, Г. Мирошниченко, Пластова канцелярія КПС, видавництво „Червона Калина", пластовий архів інж. Михайла Пежанського, Братство Дивізійників, відділ Українського Народного Союзу, відділ Братського Союзу, Студія Мистецького Слова. В 1959 році відбувся третій Крайовий пластовий з'їзд баль „Червоної Калини", баль лікарів і інженерів, баль хору „Думка", баль богеми ОМУС-у та багато інших імпрез. Нюйоркську українську громаду охопив сум і жаль, дивлячись на чорні ями, де були вікна, та на спустошенність нашого культурного центру. Дякуючи ініціяторові інж. Миронові Лепкалюкові, який зреалізував свій задум разом з іншими ентузіястами-патріотами, купили Український Народний Дім, який був гордістю української нової еміграції в Ню Йорку. Діючий голова УНДому Євген Стахів в

Український Народний Дім за пляном інженера архітекта Абгустина Сумика. Зовнішній вигляд з 2-ої авеню в Ню Йорку.

Велика заля в Народному Домі.

(Світлив Роман Івасівка)

порозумінні з членами Дирекції Народного Дому, скликав загальні збори шировців, які більшістю вирішили відбудувати Народний Дім. Будівельний комітет в складі: Євген Стахів, Роман Данилюк, Андрій Ластовецький, П. Салик, Іван Винник, звернувся до інж. арх. Августина Сумика, досвідченого фахівця, щоби він зробив плян і перебрав будову Народного Дому. Було багато перешкод, які успішно Дирекція поборола, завдяки усім шировцям і місцевій кредитівці (д-р І. Сєрант), яка дала велику позичку на перебудову Народного Дому. Дім має най модернішу залю надолині міста на 600 осіб, відмолоджений старий „Лис Микита", гарний ресторан в заряді досвідчених фахових Божени і Йосифа Калата (кап. 200 осіб). До успішного кінця перевели праці інж. арх. Августин Сумик і конструктор інж. Віктор Чарториський, які зі згарищ поставили Фенікс—Український Народний Дім, який став окрасою надолині міста Ню Йорку.

Михайло Івасівка

В Лос Анджелесі вшановано Тараса Шевченка

В ім'я любови та відданости до Богом посланого українського великого національного пробудителя і Пророка Тараса Шевченка, українська громада Лос Анджелесу і околиць урочисто відзначила річницю з дня його народження величавим концертом і доповіддю, які відбулися з рамени Українського Культурного Осередку в авдиторії Дому УКО в неділю, 29-го березня ц.р., з участю великої кількости присутніх.

Програму розпочато американським славнем, який виконала на фортепіяно проф. Леся Куриленко-Вахнянин. Після цього хор „Кобзар" під кермою маестра Р. Божика виконав „Заповіт" Т. Шевченка. З поваги до слів Пророка присутні повстали з місць.

Привітальне слово до громади коротко і змістовно виголосив голова управи Українського Культурного Осередку Богдан Стус, передаючи ведення програми ред. Олі Муць, яка, в свою чергу, попросила до виголошення святочної доповіді проф. Семена Старіва, який прибув сюди як гість, щоб вшанувати Великого Тараса. У доповіді, яка була на високому поземі з наукового боку та передана цікаво та доступною для зрозуміння мовою для всіх, доповідач чітко представив велич Тараса Шевченка, у всій його многогранности, як людину подиву гідного інтелекту, небуденного своєю Богомданою харизмою вмінням вкласти у душі всіх своє полумяне слово як національного пробудителя і пророка. Він, мов той посланник Божий, прибув до народу українського в роки його найбільшого національного упадку й безстрашним владично-пророчим, словом збудив нарід наш з „летаргічного сну" і з національної байдужости. Всі лякі намагання ворожих сил та своїх їм „помічників" сфальшувати Тараса Шевченка не мали і не будуть мати успіхів, підкреслив достойний доповідач, тому що Тарас Шевченко є голосом нашого національного сумління, й тому, що Т. Шевченко і український народ є неподільні. Спонтанними оплесками присутні вшанували достойного доповідача і гостя проф. С. Старіва.

В мистецькій частині ми вітали монтаж, який виконували учні та учениці „Рідної Школи" з участю наймолодших — дошкільної молоді. Монтаж був зворушливим, тому що наша наймолодша зміна так щиро передала уривки з поем великого Тараса, причому всі вони вдягнені в барвисті українські національні строї та вміло й декоративно розміщенні на сцені, що створювало прекрасну мозаїку та викликало бурхливі оплески присутніх.

Великою наподіванкою був гостинний виступ на цьому святкуванні солістки київської опери, відомої серед нас у вільному світі Ганни Колесник, яка прибула до Лос Анджелесу з багатим репертуаром, до якого увійшли усі її пісні на слова Т. Шевченка, а саме: „Думи мої" муз. Беріківського, „Чого мені тяжко" муз. М. Лисенка, „Минули літа молодії муз. О. Нижанківського, „Ой три шляхи широкії" муз. Степового, а в другій частині свого репертуару вона проспівала „Києве мій" сл. Луценка, муз. Шамо, „Дума про Нечая" муз. Січинського, „Моя стежина", сл. Малишка, муз. П. Майбороди, та „Люблю тебе Україно", сл. Новицького, муз. Костецького.

Ганна Колесник фаховою майстерністю, чистим, чудовим голосом передала всі пісні з питомою лише для української оперової солістки ніжністю та любов'ю. Вона немов би „єднала" слова кожної пісні зі своєю душею. І так як кожного попереднього разу лосанджелівці нагороджували її спонтанними оплесками і квітами.

Присутні рівнож вітали щирими оплесками струнку вдягнену в національний одяг, молоду та вродливу Христю Долинюк, яка прочитала поему Т. Шевченка „Іржавець" чітко і з почуттям. І так, як майже кожна тут наша національна імпреза завжди заквітчувалася, мов китицею барвистих квітів, репертуаром рідних пісень у виконанні славного тут хору „Кобзар", так і цим разом наш незнищимий віком та недавньою тяжкою операцією дириґент хору маестро Володимир Божик зі своїм відданим українській культурі хором знову засвідчили, що українська пісня — це одна з нашої потужньої зброї, яка не раз відганяла в нас почуття апатії та зневіри й народжувала дух віри в перемогу та віру в себе.

Своїм репертуаром, який складався з пісень за словами Т. Шевченка, а саме: „Ой літа орел", муз. М. Лисенка, „Встає хмара за лиману", муз. Василя Ємеця, „Ой нема ні вітру, ні хвилі, муз. М. Лисенка та „У туркені по тім боці", муз. М. Лисенка, наш хор засвідчив свою творчо-мистецьку невмирущість так, як і його керівник маестро В. Божик.

Українським національним славнем „Ще не вмерла", який спонтанно проспівали хор і присутні закінчено цей величавий день вшанування великого пробудителя народу українського та повели до священного національного чину — „Вставайте, кайдани порвіте" безсмертного Тараса Шевченка.

Д-р Святополк Шумський

Здогади...

Закінчення зі стор. 2

установою, якій грозить чистка, та яка плянує противитися „змінам" (правда, покищо лиш на папері) Ґорбачова. Ґорбачов уже кілька разів нарікав у своїх промовах на спротив, який сповільнює його запляновані зміни. Майже всі керівники фабрик і заводів, противляться його нововведенням, багато є готові виступити в обороні старої системи, яку вони люблять і якої далі придержуються. Виявляється, що багато членів ЦК є незадоволені з плянів Ґорбачова, які він їм виклав про реорганізацію партії, а точніше, щоб при виборах кандидувало більше, як один кандидат. А що серед високих партійних головачів є спротив проти плянів Ґорбачова, свідчить факт, що дату пленуму ЦК відкладено аж три рази.

На Заході чомусь думають, що Ґорбачов ніяк не може відсунути від керівництва в Україні нашого хахла, — московського вислужника, ставленика Брежньова, В. Щербицького. Ми думаємо, що Москва навіть не збирається відсувати його з його становища, бо він краще служить плянам Москви в русифікації України, ніж це робив би родовитий росіянин. Можливо, що на Заході знавці мають рацію в тому, що, мабуть, совєтським маршалам й генералам не дуже подобаються пляни Ґорбачова позбутися своїх ракет та відтягнути свої війська з Афганістану. На нашу думку, Ґорбачов і не збирається того робити — він тими обіцянками лиш замилює очі західнім провідникам, щоб їх обдурити і приспати.

Про спротив його плянам реформ Ґорбачов починає говорити вже щораз частіше і голосніше. Напочатку він говорив, щоб ті, яким не подобаються його реформи — уступилися йому з дороги. Але останньо він трохи поскромнішав, і вже говорить, що він або переведе свої пляни „перестройки" в життя, або"... Цієї погрози „або", він ніразу не договорив, що він зробить, коли йому не вдасться перевести його реформ. Деякі знавці на Заході докінчують це його друге „або", як погрозу, що він зрезиґнує зі свого становища. Та інші знавці на Заході віщують — і ті, на нашу думку є ближчі правди — що Ґорбачову не вдасться перевести його плянів „перестройки" Совєтського Союзу, що вони скінчаться тільки на пустих обіцянках, та що СССР і надалі залишиться такою відсталою країною, якою вона є тепер. Також Ґорбачов, на нашу думку, не зрезиґнує зі свого становища, бож ще жаден комуністичний ватажок не зробив чогось подібного. Скоріше може статися таке, що як він забагато настоюватиме на своїх плянах „перестройки" Совєтського Союзу, то його скинуть з його становища, як це зробили з Хрущовом.

Нам, українцям треба важко жаліти, що зла доля судила українському народові жити в межах тісі, як її вірно називав президент Реґен, „країна зла". Та нам треба жити надією і до того приготовлятися, що на світі нічого нема вічного — і також „імперія зла" не буде вічно існувати: раніше вона загине і український народ визволиться і стане жити на своїй землі вільним і щасливим життям.

Парафія Перт Амбою вшанувала пам'ять Шевченка

Бандурист Роман Левицький з учнями парафіяльної школи

Хор дітей парафіяльної школи в Перт Амбої.

У неділю, 8-го березня парафія „Успіння Пречистої Діви" в Перт Амбою, Н. Дж., урочисто відзначила роковини народження і смерти Тараса Шевченка.

Церковний хор „Боян" відкрив концерт під дириґентурою маестра Романа Левицького американським і українським гимнами та „Заповітом" Шевченка.

Діти парафіяльної школи із-за відсутности учительки співу Мирослави Моряк (в зв'язку з недугою) самі відважно проспівали пісні до слів Шевченка „Садок вишневий", „Учітеся, брати мої", „Тече вода", „Стоїть гора високая"

Слідувала рецитація двох студентів української парафіяльної школи, Н. Макара і К. Кучі, п. заг: „Сьогодні святкуємо пам'ять Шевченка". Відтак найменьші діти — Л. Лишик, Е. Шевчук та А. Ларенсе — рецитували „Ми знаємо про Шевченка", а І. Пас — поезію „Тарас Шевченко".

Доповідач, молодий студент Ратґерського університету та член хору „Боян" Андрій Вовк накреслив життя і творчість Тараса Шевченка англійською мовою та його значення для України під час його життя і для нас тепер.

Після короткої перерви членка хору „Боян" Дебі Бойко виконала Шевченкову „Хустину" маестро бандурист Роман Левицький, оточений дітворою парафіяльної школи, виконав у супроводі бандури „Сонце заходить" „Стоїть явір" і „Тарасова ніч".

Хор „Баян" виконав „Думи мої" і „Реве та стогне", акомпаньював хорові піяніст Іван Слєтер.

Щира поляка належиться сестрам та вчителькам парафіяльної школи, що навчають дітей мови їхніх предків та плекають гордість до свого походження. Наш геній Шевченко напевно втішався, коли споглядав на дітвору з небесних висот, що повторяла слова: „Наша слава, наша пісня не вмре, не загине".

Для тих, що не знають української мови, діти перекладали на англійську, а хористка Колет Бачінскі перекладала для хору.

Марійка Бурбела Волошин

Запусти в Ґлен Спей

Так вже ведеться, що перед Великим постом ми маємо запусти. Наше Об'єднання вирішило в цьому році зробити запусти, запросивши американців, які дуже прихильно ставляться до нашої громади і відвідують наші пікніки, базари тощо. До роботи взялися дружньо, інтенсивно.

Забава відбулася у міській залі. До танцю пригравала всім відома оркестра Богдана і Герти Гірняків, що запросили до участи співачку Марійку Мерену і її чоловіка, які весело і легко провадили програмою.

На означену годину заля почала швидко заповнюватися американцями і українцями. Зібралися ми всі, як одна родина, не звертаючи уваги на наші політичні переконання, чи інші розходження, щоб безжурно провести карнавалові вечерниці. Був тут і голова міської ради, і предсідник сеньйорів, і мистці з музею, відомий всім „Дзвін", представники всіх місцевих організацій і всі хто любить бавитись і добре товариство.

Забава мала надзвичайний успіх. Всі присутні висловили надію, що це не остання така забава. Слід подякувати організаторам і промоторам цієї забави, Б. і Г. Гірняк за безкоштовну гру на забаві, Б. і Г. Кандюк, М. Озарчук, В. і І. Кіндрачук і д-рові Ничці за всебічну допомогу. Зенону Голубцю подяка за смачний буфет, жінкам за солодке, за поміч при буфеті Г. Пищимусі, А. Яремонок, Р. Гадуняк. А найголовніше всім, що прийшли безжурно і приємно провести час.

Людмила Гайдар

Ярослав...

Закінчення зі стор. 2

єм. Ярослав Мудрий мав велику родину і його сини та дочки, яких тут не будемо вираховувати, були зятями, або невістками візантійських, шведських, норвезьких, німецьких, угорських, польських, англійських та інших володарів тодішньої Европи і тому не дивно, що Ярослава Мудрого історія назвала „тестем Европи".

Ніколи передтим, ані опісля, таких живих зв'язків Києва із Заходом Европи не було, як було за Ярослава Мудрого. Вони тривали і по смерти Ярослава, але вже не такі живі. Він був у добрих взаєминах з імператором т. зв. „Римської імперії німецького народу" (Генрихом II, Конрадом II і Генриком III), але це вже окрема тема.

На закінчення цієї дуже короткої статті про великого князя Русі-України, Ярослава Мудрого, „сівача християнства" в Україні, не можна поминути ще однієї його великої заслуги. Він, як ніхто може інший в тому часі, розумів, що культурна держава мусить мати своє упорядковане законодавство і судівництво.

Він наказав зібрати і упорядкувати всі давні правні приписи і звичаї та нові закони, видані вже за його володіння. І так появився перший Збірник Законів для цілої держави. Це відома в цілому культурному світі „Руська Правда", або звана також „Правдою Ярослава". Докладну коротку історію „Руської Правди", як вона творилася і як її віднайшли маємо в ЕУ окреме гасло в сьомому томі, що його дуже солідно опрацював д-р Ярослав Падох.

Ціле своє життя Ярослав Мудрий тримав усі українські землі в своїх руках. Не ділив держави на уділи, що тоді було в моді. Одначе, вмираючи, відступив від цієї засади, встановляючи т. зв. Статут Наслідства призначаючи найстаршому синові, Із'яславові, Київське князівство, другий син, Святослав, отримав у володіння Чернігів, третій, Всеволод — Володимир Волинський, а Вячеслав дістав Смоленськ.

Свій статут князь Ярослав спер на моральному праві. І це була його велика помилка, бо моральне право часто потребує підтримки фізичної сили. На цьому місці варто відмітити найважніші слова з цього статуту. Літописець під 1054 роком записує такі цінні слова Ярослава Мудрого:

„Я відходжу з цього світу, сини мої, майте між собою любов, тому, що ви є братами одного батька і одної матері. Якщо будете в любові між собою, то Бог буде серед вас і покорить вам ваших противників. І будете жити в спокою. Якщо будете жити в ненависті, і в незгоді, і в сварці, то самі погибнете і згубите землю батьків ваших і дідів ваших, яку вони надбали своїм великим трудом; живіте мирно, слухаючи брат брата. Це поручаю мій престіл на моє місце старшому мойому синові Із'яславові, його слухайте, так як мене ви слухали. Нехай він буде вам на моє місце".

На жаль, сини і внуки Ярослава Мудрого знехтували цей глибокий християнський закон моралі і велика княжа Україна, поділена, а не об'єднана, почала слабнути. Поодинокі удільні князівства не змогли витримати татарської навали в 1240 році. Велика Київська Українська Імперія перестала існувати через братні свари і непорозуміння, але слова заповіту Ярослава Мудрого про братню любов є дуже, а дуже актуальні для нас усіх ще й сьогодні. Зокрема це повинні пам'ятали наші політичні і громадські провідники, які часто про це забувають і свою працю ведуть як „удільні князі, чи князики", а не як дозрілі державні мужі.

Пам'ятаймо і ми, звичайні працівники в нашій громадській праці, про цю велику правду нашого найбільшого князя Ярослава Мудрого!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

УСО „Тризуб" — „Баєрн" С. К. 1:0

В неділю, 29-го березня ц.р., на площі „Тризубівки" І-ша дружина розпочала весняну рунду сезону. Не зважаючи на сучасну позицію „Баєрн", що в показнику табелі ігор займає 10-те і останнє місце, в звітовій зустрічі німецькі футболісти виявили „характер", вони грали дуже жертвенно, але „фер", завдяки чому вдержали цей мінімальний вислід 0:1. Цього єдиного й переможного ґоля здобув в 15-ій хвилині Санторо. В дальшому ході цих змагань наші футболісти створили ряд критичних ситуацій біля воріт гостей, але м'яч у кількох випадках попадав у стовб воріт, то в руки знаменитого воротаря „Баєрн".

В передзмагу резерва „Тризуба" перемогла резерву „Баєрн" вислідом 2:1, обидва ґолі стрілив МекАлістер.

Друга дружина „Тризуба" в зустрічі за першенство І-ої дивізії Пенсильванської Ліґи зазнала поразки з клюбом „Меверік Юнайтед" вислідом 2:5. Після 10-ої рунди змагань І-ша дружина „Тризуба" має на свому конто 18:2 точок і 27:7 відношення ґолів і займає в показнику табелі ігор перше місце.

Яр-Ко.

УСВТ „Ч. Січ" — Бриджвотер С. К. 5:0

В неділю, 5-го квітня ц.р., І-ша дружина „Ч. Січі" відбула свої 10-ті з черги першенські змагання за чемпіонат першої дивізії Ґарден Стейт Ліґи, в яких здобула чергову високу перемогу, цим разом 5:0. Конто ґолів відкрив Ігор Чижович в 16-ій хвилині, використавши гарну комбінацію Андрія Бакуна і Брієнзи.

Ще перед перервою капітан дружини і чоловий снайпер нашого нападу Андрій Бакун підніс вислід до 2:0. Після перерви суперники, що мають у своєму складі молодих високих ростом футболістів започаткували швидкими контратаками, але, натрапивши на сильну оборону, не змогли успішно закінчити і здобути хоч би почесного ґоля. Напад господарів у свою чергу панував під воротами Бриджвотеру і зумів ще здобути чергових три ґолі: Фонґ в 50-ій, Брієнза в 62-ій і 86-ій хвилинах.

Після тієї перемоги „Ч. Січ", маючи на своєму конто 15:5 точок і 34:11 відношення ґолів, займає в показнику ігор четверте місце (хоч досі відбула 3-4 змагання менше від своїх суперників).

УСВТ „Ч. Січ" — Т. С. Балтимор С. К. 0:1

Юнійон, 12-го квітня ц. р. — Після довгої серії успішних виступів у цьому сезоні, 25 змагань за чемпіонат, чаші Ню Джерзі і аматорську Америки та турнірах в закритій залі „Ч. Січ" врешті зазнала першої поразки. Були це чвертьфінальні змагання східньої Америки за аматорську чашу країни, в яких „Січовики" програли мінімальним вислідом 0:1. Якщо йдеться про перебіг цих міжстейтових змагань, то пройшли вони на високому рівні, в яких обидві дружини виявили свої непересічні технічні засоби, проходили в швидкому темпі, завдяки чому глядачі пережили багато емоцій. В перших 40 хвилинах гості, накинувши швидке темпо, наступали широкими масованими атаками, стрімкими випадами, завдяки яким врешті в 32-ій хвилині, через помилки оборонців господарів здобули ведення 1:0, що, як пізніше виявилося перерішило долю зустрічі. Після цього ґоля і особливо після перерви „Ч. Січ", позбувшися надмірного нервового напруження, розпочала серію контратак, в часі яких наші футболісти привильно застосовували подачі в один дотик і таким чином звільнювалися від цільної опіки згущеної оборони Балтимору. Особливо гості „опікувалися чоловим снайпером" нашої дружини, Андрієм Бакуном, якого крив їх найкращий оборонець.

І все таки напад „Ч. Січі" створив декілька критичних ситуацій, особливо в 63-ій і 87-ій хвилинах, коли м'яч, оминувши знаменитого воротаря Балтимору, відбився від поперечки та стовпа воріт гостей.

Не зважаючи на цю першу в сезоні поразку, „Січовики" гідно запрезентували українське ім'я, про що свідчать похвали репрезентанта Футбольної федерації ЗСА П. Варсельони та голови Балтиморського клюбу. Обидва були присутні на цих змаганнях. До речі, варто згадати, що напередодні цих змагань до УСВТ „Ч. Січ" прийшов лист, написаний 3-го квітня ц.р., від губернатора Ню Джерзі, в якому Томас Кейн поґратулював дружині „Ч. Січі" за здобуття чемпіонату стейту і право змагатися в міжстейтових серіях. Свій лист губернатор закінчив запевненням, що буде „по стороні нашої української дружини Ню Джерзі".

Склад „Ч. Січі": Хамуляк, Павлюс, Ромійо, Сабрій, Торій, Брієнза, Каміка, Фонґ, Чижович, А. Бакун, Д. Мазур, Д. Бакун, Т. Науменко. Провідник Володимир Бакун.

Американський журналіст про вихованця спортової школи „Ч. Січі"

Фил Стакенборґ, один із головних редакторів американської газети в Мемфис, Тенн., написав обширний допис про черговий осяг Яра Дахнівського, який виступає в місцевій професійній дружині копаного м'яча „Стром". В цьому Стакенборґ описує виступ Яра на позиції воротаря проти клюбу Тампа Бей Ровдіс, в якому цей кількалітній учасник спортової школи „Ч. Січі" здобув новий рекорд понад 840 хвилин активної участі в ліґових змаганнях в професійній лізі в закритій залі. Яро теж вибився на чоло воротарів професійної ліґи, пропустивши відсотково тільки 3,35 ґолів на змагання. Стакенборґ цитує слова Яра, висловлені в інтерв'ю, з яких виходить, що Яро під сучасну пору грає найкращі змагання в своїй футбольній кар'єрі. Він згадує попередні сезони коли тренери ще не вповні довіряли йому позицію повноцінного воротаря. Це недовір'я свого часу зродило в мене, говорив Дахнівський, сумнів про мою майбутність. Ось чому в розмові з моїм тренером Тері Ніколом я сказав: „Якщо маєте до мене довір'я, скажіть мені, я не хочу бути вам на заваді". У відповідь Ніколь, відмітивши гру свого другого воротаря Мені Санчеса, порадив мені чекати на мою нагоду і тоді зловити її обидвома руками. Від цього часу я, дістаючи такі нагоди, виконую свої завдання якнайкраще. В останніх шести змаганнях Дахнівський не пропустивши більше трьох ґолів (за одні змагання) затримав свій першорядний ліґовий рекорд.

У підсумковій табелі воротарів „Амерікен Індор Сакер Асосіейшен" Яро Дахнівський займає чолову позицію, відбувши 17 змагань, 894:29 хвилин, оборонив 170 стрілів, пропустив найменшу кількість ґолів (50), виграв 10 і програв 5 змагань.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕОДОР КОЦУР, член УНС Відд. 8-го Т-ва „Подільська Січ" в Йонкерсі, Н.Й., помер 5-го березня 1987 року на 94-му році життя. Нар. 1893 року в селі Стрілки коло Старого Самбора в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку синів Теодора і Миколу, чотири доньки: Анну, Марію, Соню і Катрусю, всі з родинами, 21 внуків, 14 правнуків і одного пра-правнука, та ближчу і дальшу родину в Америці. Похорон відбувся 9-го березня 1987 року на цвинтарі Мавнт Гоуп в Гейстінґс он Гадсон, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Кульчицька, секр.

ОЛЕНА ТИМЦЮРАК, член УНС Відд. 472-го Т-ва „Пласт" в Чикаго, Ілл., померла 4-го березня 1987 року на 89-му році життя. Нар. 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1952 року. Залишила у смутку дочку Дарію Нагірняк, сина інж. Богдана з дружиною д-р Тамарою, внука інж. Ярка з дружиною Олею, внучку д-р Лярису Кауфман з мужем Давидом, правнука Матвія, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 7-го березня 1987 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Стефанія Кочій, секр.

ПАРАСКА КОЗЯК, член УНС Відд. 158-го ім. Б. Хмельницького в Брукліні, Н.Й., померла на 82-му році життя. Нар. 1905 року в Березові Нижньому, Україна. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку дочок Ірену і Марійку Булік з мужем Семеном, сина Матвія з родиною та внука Марка Буліка. Похорон відбувся 20-го лютого 1987 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

АННА І. КУШНІР, член УНС Відд. 5-го Б-ва св. Миколая в Асторії, Н.Й., померла 28-го січня 1987 року. Нар. 1-го жовтня 1920 року в Ню Йорку, Н.Й. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку мужа Миколу.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Климишин, секр.

ПАВЛИНА ПІДУСТРА, член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, померла 19-го січня 1987 року на 62-му році життя. Народилася в 1925 році в селі Стрілиська Старі, Україна. Членом УНС стала 1968 року. Залишила у смутку синів, Василя і Михайла, дочок Олену і Марію та семеро внуків, також двох братів Миколу і Григорія Мирка. Похорон відбувся 22-го січня 1987 року на цвинтарі Ґейт оф Гевен у Валгалі, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Мирон Заліпський, секр.

ДМИТРО ЦАРИК, член УНС Відд. 55-го ім. св. Михаїла в Картіс Бей, Мд., помер 9-го березня 1987 року на 89-му році життя. Нар. 1-го листопада 1898 року у селі Белеїв, пов. Долина, Зах. Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку трьох синів — Андрія Теодора, та Михайлас, дві дочки — Анастазію та Параскевію, три невістки та двох зятів, 13 внуків та 17 правнуків. Похорон відбувся 14-го березня 1987 року на цвинтарі укр. кат. церкви св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Адам Цiздик, секр.

ДМИТРО МАЗУР, член УНС Відд. 433-го ім. Івана Мазепи у Вест Айсліп, Н.Й., помер 9-го березня 1987 року на 93-му році життя. Нар. 1893 року в Базарі, Чортків, Україна. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку дружину Марію, дітей — Миколу і Розу; 5 внуків і 9 правнуків. Похорон відбувся 11-го березня 1987 року на цвинтарі в Амітвілл, Л. Ай. Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іванна Завируха, секр.

МИХАЙЛО ГАЧ, член УНС Відд. 91-го ім. св. Володимира в МекКіс Ракс, Па., помер 21-го лютого 1987 року на 75-му році життя. Нар. в МекКіс Ракс, Па. Членом УНС став 1928 року. Залишив у смутку дружину Анну, дітей Джералда і Патришю та двоє внуків. Похорон відбувся 24-го лютого 1987 року на цвинтарі Св. Марії в МекКіс Ракс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Кочірка, секр.